

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Deset let obstoja našega najvišjega učilišča Svečana proslava desetletnice univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani

Tudi naši podeželani se bodo dobro spominjali, koliko smo se Slovenci borili v stari Avstriji, da bi izposlovali od dunajskih mogotcev svojo lastno univerzo (vseučilišče). Takrat je bil ves trud zastonj, ker so nemški oblastniki vedeli, kako slabo bi uspevalo pomemčevanje našega naroda, če bi nam dovolili najvišje učilišče. Šele, ko smo bili Slovenci osvobojeni, se nam je izpolnila naša velika želja in zahteva. Dne 30. junija 1919. je ministrski svet sprejel zakonski predlog o ustanovitvi univerze v Ljubljani, na kar je bil predlog 8. julija po takratnem prosvetnem ministru Davidoviču predložen začasemu Narodnemu predstavništvu, ki ga je sprejelo 16. julija. Zakon o ustanovitvi ljubljanske univerze je podpisal takratni regent Aleksander 23. julija, a «Službene novine» so ga objavile 23. avgusta.

Posebna vseučiliška komisija pod vodstvom predsednika dr. Majarona, ki je storila vse potrebno za ustanovitev univerze, je s tem končala svoje delo. Univerza je začela živeti. Tekom desetih let obstoja je naša univerza že v polni meri pokazala, da je sposobna za življenje, saj je izrasla iz narodovih kulturnih potreb.

Iz ljubljanske univerze je tekom teh kratkih let izšla že cela vrsta izobražencev, ne samo Slovencev, nego tudi Hrvatov in Srbov. Dala je naša univerza državi in narodu v tem času preko 100 srednješolskih profesorjev s popolnimi izpiti, 295 pravnikov z vsemi tremi državnimi izpiti, 60 izprašanih geodetov, 166 inženjrov raznih tehničnih strok, 156 izprašanih bogoslovcev, 185 medicincev s končanin prvim rigorozom (strožim izpitom). Iz naše univerze je izšlo v prvih desetih letih: 52 doktorjev modroslovja, 88 doktorjev prava, 7 doktorjev tehniških ved in 8 doktorjev bogoslovja.

Profesorji, ki predavajo na naši univerzi, slove kot strokovnjaki in znanstveniki tudi preko mej naše države.

Da pokaže, kako cení kulturno delo ljubljanske univerze, je Nj. Vel. kralj ob desetletnici ognjišča naše prosvete dovolil, da se sme imenovati ljubljansko vseučilišče: Univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani. To najvišje priznanje in pokroviteljstvo nam zagotavlja trajen obstoj in uspešen razvoj ljubljanske univerze.

Desetletnica univerze kralja Aleksandra se je proslavila prav svečano. Že pred tedni so se vršile svečanosti visokošolskega dijaštva, v soboto 22. t. m. pa je sledila kot zaključek službena proslava, na kateri je rektor dr. Vidmar z akademskim senatom svečano proglasil novo ime: Univerza kralja Aleksandra I., župan mesta Ljubljane, dr. Pirč, pa je izročil univerzi kot dar slovenskih občin dragoceno zlato verižico v znak vezi med

narodom in njegovim najvišjim prosvetnim zavodom. Obenem se je izvršilo svečano imenovanje velezaslužnega borca za našo univerzo dr. Danila Majarona za častnega dok-

torja. Svečane proslave desetletnice so se udeležili zastopniki vlade, naše armade, drugih univerz v državi, raznih oblastev ter prosvetnih in drugih organizacij ter korporacij.

Naša univerza, za katero smo se v preteklih desetletjih toliko borili, živi sedaj čvrsto in bo živela ter napredovala v proslavi naroda in države.

Obrtniški kongres v Beogradu

V Beogradu se je vršil te dni kongres obrtniških organizacij iz vse države. Zborovanju je prisostvovalo okoli 270 delegatov. Kongres je sprejel več resolucij, katerih ena govori o načrtu zakona o obratih. Ena resolucij se bavi tudi z našo carinsko tarifo in zahteva močnejšo carinsko zaščito. Dalje se navaja, kaj bi bilo treba ukreniti za pospeševanje obrtniškega stanu v državi, in se polaga zlasti velika važnost na obrtniško šolstvo.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani se kongresa ni mogla udeležiti, zaradi česar je poslala kongresu naslednjo izjavo:

Na prijazno vabilo nam je čast sporočiti, da se Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, žal, ne more udeležiti kongresa. Kljub temu pa bomo v duhu na tem Vašem zborovanju in Vam želimo najboljših uspehov v prid celokupnemu obrtništvu naše širne domovine. Kar se tiče osnutka novega obrtnega reda, si štejemo v dolžnost ob tej priliki poudariti tudi naše zahteve.

1. Novi obrtni zakon naj predvsem uvede prisilno obveznost stanovskih obrtnih organizacij, in to ne samo obrtnih zadrug, temveč tudi zvez teh zadrug, kajti taka obvezna organizacija obrtništvu je življenjskega pomena za poslovanje in uspeh teh organizacij.

2. Glede usposobljenosti za samostojno izvrševanje obrti naj obrtni red točno določi učno

dobo, katera naj traja 3 do 4 leta, obvezno vajensko pomočniško in mojstrsko preizkušnjo s pristavkom, da obrtniki v bodoče brez mojstrske preizkušnje ne bodo smeli imeti vajencev, katerih število naj bo za posamezne obrate po potrebi omejeno.

3. Zakon naj vsebuje tudi striktna določila za pobijanje šušmarstva.

4. Nov obrtni red naj predvidi tudi določilo obveznega zavarovanja samostojnih obrtnikov za primer bolezni, nezgod, onemoglosti in smrti.

5. Z obrtnim zakonom naj se da tudi predpogoj in zagotovilo takojšnje ustanovitve obrtnega muzeja za Slovenijo, Hrvatsko, Bosno, Dalmacijo in Srbijo ter eventualno tudi za druge pokrajine.

6. Obrtno-pospeševalni urad naj dobi v novem zakonu garancijo za delovanje in obstoj.

7. Vprašanje zbornic, ki naj ostanejo skupno za trgovino, obrt in industrijo, naj se izloči iz obrtnega reda in uredi v posebnem zakonu o zbornicah.

8. Splošna zahteva obrtništvu v Sloveniji je, da se obrtni zakon predloži stanovskim organizacijam v izjavo, ker bi zakon, ki bi bil izdan brez sodelovanja ljudi iz prakse, mogel pomeniti le eksperiment, ki bi se v praktičnem življenju brez škode za obrtništvo ne mogel izvajati.

Politični pregled

Pretekli teden je podpisal kralj zelo

važen zakon o preuredbi državne uprave,

ki temelji na načelih, da je treba državno upravo popolnoma ločiti od vpliva politike in jo tako organizirati, da bo imel narod pri opravkih z upravo kar najmanj potov in letanja po različnih predstojništvih.

Odslej

bodo izvrševala vse državne posle, izvzemši vojaških, sodnih in finančnih, splošna državna oblastva,

ki bodo imele dve instanci. Ministrstvo za notranje zadeve bo odslej izvrševalo v glavnem samo nadzorstvo nad podrejenimi uradi. Uradnikom v upravni službi bodo povišane plače in bodo odslej napredovali samo po sposobnosti. Uradniki, ki se bodo strankarsko izpostavljali, bodo kaznovani in bodo celo odpuščeni brez pokojnine iz službe. Uvedeno je tudi novo imenovanje uradnikov, tako da bomo imeli sedaj namesto sreskih poglavarjev sreske načelnike. Žu-

pan samoupravnih mest se bodo imenovali mestni načelniki.

Drugače ni bilo v našem notranjepolitičnem življenju večjih dogodkov, ker so praznovali južni bratje pravoslavne Binkošti.

Mnogo razburjanja pa povzročila nebratsko ponašanje Bolgarov, ki jih še vedno niso izučile bridke izkušnje zadnjih vojn. Navzlic najboljši volji naše države, ki je že ponovno pokazala, da

želi z Bolgari vpostaviti prijateljske odnose,

vedno znova skušajo vznemirjati južne dele naše države. To nerazumljivo postopanje Bolgarov boli vse Jugoslovence, ki žele Bolgarom boljše usodo, kakor jo imajo in kakor si jo še pripravljajo z gonjo proti Jugoslaviji.

V zunanjepolitičnem življenju je povzročil pretekli teden največje zanimanje

obisk nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna v Parizu,

ki se je razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom Briandom in ministrskim predsednikom

Poincarejem o izvršitvi sklepov reparacijske konference v Parizu. Nadalje so se bavili pri teh razgovorih tudi z vprašanjem odpoklica zavezniških čet iz Porenja, kjer se te čete nahajajo zaradi tega, da imajo zavezniki v rokah orožje proti Nemcem, če bi se uprli nadaljnjemu plačevanju škode, ki so jo napravili med vojno. Te čete mislijo sedaj zavezniki odpoklicati, ker so dali Nemci s podpisom pariške reparacijske pogodbe dovolj jamstev za plačevanje svojih obveznosti. Ob tej priliki je bilo tudi sklenjeno med francoskimi politikami in Stresemannom, da se bodo sestali sredi julija vodilni zunanji politikami v vojni prizadetih držav, da končno odstranijo zadnje posledice svetovne vojne v odnošajih med posameznimi državami.

V Angliji pa dela s polno paro ministrski predsednik delavske vlade Macdonald, ki se je dvignil od povsem preprostega človeka na mesto enega najvplivnejših mož na svetu,

da bi kar najbolj osigural trajni mir.

V ta namen je imel važne razgovore tudi z Američani in se pričel z njimi dogovarjati, da bi skupaj omejili gradbo novih vojnih ladij, ki stane obe državi gromne vsote denarja in ustvarja poleg tega še bojno razpoloženje. Američani so se izjavili pripravljene za razgovor o tem vprašanju in so povabili Macdonalda, naj pride v Ameriko, kjer bi se vršili ti razgovori.

Dočim se trudijo trije veliki politikami Macdonald, Stresemann in Briand za kar največje pomirjenje sveta in odstranitev poslednjih ostankov vsetovne vojne, pa

se oglašja na Madžarskem še vedno predsednik vlade Bethlen in nadaljuje s svojim izzivalnim govorjenjem

in grožnjam, ki resno ogrožajo mir. Pri tem rožljanju z zarjavelo sabljo, pa pošilja sočasno v svet izjave, po katerih bi sodil nepoučen človek, da so Madžari najmiroljubnejši narod na svetu. Vendar pa svet na madžarsko govorjenje nič ne dá in zaupa v miroljubnost Male antante, ki še ni doslej skrivila po nedolžnem niti enemu Madžaru lasu na glavi. Zato tudi molče prehaja preko njihovega večnega jadikovanja glede na stare meje

krone sv. Štefana, ki bi jih radi Madžari zopet vzpostavili, o čemer pa ni treba izgubljeni besed, ker drugih narodov Madžari ne bodo več podjarmljali.

DOPISI

VIČ. Že poznana letna veselica Narodno-strokovne zveze Vič se bo vršila letos pod imenom «Podrožniški sejem» 7. julija, v primeru slabega vremena pa 14. julija na strelišču Pod Rožnikom. Vsak obiskovalec sejma bo prišel na svoj račun, kajti spored bo zelo pester. Sodelovali bosta dve godbi, to je godba na pihala in lastni tamburaški zbor. Izredno bogat srečolov. Plesalci bodo prišli predvsem na svoje, kajti plešišče bo zelo veliko in prostorno. Strelci se bodo borili za prvenstvo daril, ljubitelji kranjskih klobas bodo te z užitkom lovili itd. Pripravljena bodo izvrstna pristna vina in topla ter mrzla jedila. Ljubljancem in drugim smo ustregli s tem, da bo vsake pol ure od 15. dalje izpred «Zvezde» vozil na prireditev avtobus Ivana Čarmana. — Dopoldno bo imela organizacija svoj letni občni zbor.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Vpisovanje v I. in II. razred meščanske šole v Št. Vidu nad Ljubljano se bo vršilo v soboto in nedeljo 29. in 30. t. od 8. do 12. ure. V I. razred se bodo sprejemali učenci in učenke, ki so dovršili uspešno 4. razred, odnosno oddelke osnovne šole. Prinesti je zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Pri vpisu je treba plačati 20 Din v fond za zdravstveno zaščito učencev. Kdor se izkaže s potrdilom davčne uprave, da njegovi starši ne plačajo 30 Din direktnih davkov, je tega prispevka oproščen.

GORENJI LOGATEC. V nedeljo sta na cesti Logatec-Hotedršica trčila skupaj mali avto tvrde M. Antičević in motorno kolo mesarja Andreja Tavčarja. Oboje vozil je bilo močno poškodovanih; seveda sta tudi vozača odnesla precejšnje poškodbe. — Na Vidovdan zvečer priredi Sokol v svojem domu spominsko slavnost z izbranim sporedom. — Podružnica Jugoslovenske Matice bo priredila na praznik sv. Petra in Pavla cvetlični dan kot običajno.

RAČNA. V nedeljo 16. t. m. je bila v Račni gasilska veselica. Na sporedu je bilo več lepih točk. Nenapovedana točka, žal, pa je bila nazadnje. Ko je bila proti koncu veselice na vrsti licitacija torte, so se začeli velikoradenski fantje prepirati z maloradenskimi, kdo je več dal. V prepiru je sunil z nožem fant iz Velike Račne Gerše Alojz Martina Moharja mlajšega iz Male Račne tako, da je dobil ta na hrbtu nad 5 cm dolgo rano. Izgubil je mnogo krvi. Dolga časa ne bo za nobeno delo. — V petek 22. t. m. so bile v tukajšnji okolici velike nevihte. V nekaterih krajih, tako v Vodica, Ponovi vasi, pri Št. Juriju in na Grosupljem je padala toča, dočim je v Račni ni bilo, čeprav ni daleč od teh krajev.

HOTEDRŠICA. V nedeljo je vladalo okrog tombovskega odra živahno vrvenje. Nabralo se je toliko občinstva, da je požrtvovalna tovarišica Logarjeva komaj obvladala postrežbo. Hvaležno beležimo izredno veliko število Logatčanov. Pohvalno moramo omeniti še marljive razpečevalce srečk, ki so mnogo pripomogli, da je Čitalnica dosegla lep gmoten uspeh. Po tomboli se je mladina podala k raznim kresovom, od katerih se je razlegalo ubrano petje v lepo kresno noč. Tako je prireditev končala brez običajnega krokanja, kar tudi pomeni napredek. — Sedaj se pripravljajo naši gasilci na svojo vsakoletno veselico, ki se bo vršila 29. t. m. Pričakujemo, da tudi tokrat ne bo manjkalo gostov od blizu in daleč. Postrežba bo točna in zabave dovolj. Oni, ki niso imeli sreče pri čitalniški tomboli, jo lahko najdejo pri gasilskem srečolovu.

TRŽIČ. Na deški in dekliški meščanski šoli v Trziču bo vpisovanje za šolsko leto 1929./1930. za vse razrede v nedeljo 30. t. m. v ravnateljstvu pisarni od 8. ure zjutraj do 13. Nanovo vstopajoči dijaki naj prineso s seboj zadnji šolski izkaz o dokončanem četrtem razredu osnovne šole in potrdilo o cepljenju koz. Pridejo naj v spremstvu staršev. Pri vpisu je treba plačati prispevek za zdravstveni fond v znesku 20 dinarjev. Tega prispevka so oproščeni oni, ki prineso od svoje občine potrdilo, da ne plačajo predpisano višino davka. Za oddaljene učence je v šoli šolarska kuhinja, kjer dobe poceni dobro prehrano. Potrebna stanovanja preskrbi ravnateljstvo, ki vodi

DR. LEON BRUNČKO.

Križi in težave

(Dalje.)

Falski grad takrat ni stal na današnjem mestu, temveč nekoliko više na hribčku. Prostor se še sedaj dobro pozna. Bil je dobro utrjen še izza časov, ko so Ogrji, pa tudi Vuzeški in Limbuški hodili v te kraje ropat in požigat. Celo Turki so večkrat obiskali te kraje in trkali na silna grajska vrata. Visoko debelo obrambno zidovje je obdajalo grad od vseh strani.

Vse to je bilo seveda znano Felinim hajdukom.

«Zobe si bomo polomili», so ugovarjali.

«Mevže», jih je osorno zavrnil Štef.

«Mir!» je zaklicala. «Imate prav! Sami bi si razbili glave ob falskem zidovju. Toda nisimo sami. V času, ko ste vi uživali lenobo, sem se plazila okrog falske graščine, oprezujoča, ali se je gospodar z rodbino že povrnil iz tujine. Predvčerajšnjim končno sem videla, kako se je falski z vso rodbino vračal v grad. Dolga zastava je plapolala z visokega stolpa in kanoni so gremeli v pozdrav, sem od broda čez Dravo po poti na hrib pa se je vlekla pestra vrsta gospodarjeve telesne straže. Večina na konjih. Vmes pa so korakali strelci, banderonosci in suličarji. Sredi te povorke med dvema konjenikoma se je gugala nosilnica, iz katere je zdaj zdaj pogledal blede, otožni obraz grajske gospe. Ko so izginili za grajskimi zidovi, so se zaprla velika vrata. Streljanje je ponehalo, oglasil pa se je iz lin grajske kapele zvon ter oznanjal svetu, da se je za nekaj mesecev zatekel pod njegovo

varstvo spet mogočni gospod s Fale. Zavihtela sem pesti, stisnila sem se za grm in se preoblekla v potujočega viteza. Med Puščavo in Št. Lovrencem se mi je posrečilo ugrabiti slmčajno že osedlanega konja in v divjem diru sem jo mahnila čez Ribnico v Vuzenico na Muto.

Tam gospodarji silni Oton Pergauer kot valpet celjskih grofov. Ko sem se izdala za njihovega odposlanca, so pustili most in par trenutkov na to sem že stala pred možem, pred katerim se trese vsa Dravska dolina. Meril me je od nog do glave. Prvikrat v življenju se mi je zgodilo, da me je mrzlo spreletelo po vsem telesu.

Če sploh kdaj, sem bila v tem trenutku vesela, da sem kdaj službovala v graščini. Poznala sem do dobra šege. Tekom svojega siuzbovanja sem ulovila tudi marsikatero spletko, ki se je pletla od gradu do gradu, posebno sem obdržala v spominu imena raznih plemičev, ki igrajo na celjskem gradu večjo ali manjšo vlogo. Vedela sem tudi za razne razprtije in kupčije, ki jih je koval Herman grof Celjski ali pa drugi pod njegovim plaščem. Vse to mi je dobro hodilo v račun, ko sem včeraj zrla v obraz desni roki Celjanov, Otonu Pergauerju.

«Kdo si in odkod?» je zagrmel. «Kaj hočeš?»

Strumno sem se zravnala.

«Prinašam pozdrave od gospoda Vitovca», sem se odrezala. «Pojdi na Muto,» je rekel. «in sporoči tam prijatelju Pergauerju, da celjski grof ni prav nič zadovoljen. Preveč spi, ta korenina,» je rekel. «okrog njega pa se šopirijo naši potuhnjeni sovražniki.»

«Sto vragov,» je zaklel gospodar Mute, «to mi očitajo?»

«Da,» sem vztrajala smelo, «to in še več mi je naročil. Pravil mi je, kako se črni kutarji iz Št. Pavla na skrivaj vežejo s Folskimi ter spletkarijo zoper Celjane. Na ta način upajo, da nas bodo vzdignili z Mute ter sploh iz Podravja.»

«Grom in strela!» je zavpil Pergauer, da so se okna stresla. «Mene, pa z Mute! Naj le poskusijo! Pokazal jim bom, da bodo pozabili, kje je Bog doma!»

Imela sem ga tam, kamor sem ga hotela spraviti. Zadela sem ga na najobčutljivejši plati, pri samoljubju. In tako sva se dogovorila in sklenila, da udari on še danes popoldne skozi šentlovensko dolino in da nočoj okrog polnoči skupno navalimo na gnezdo Falskih.

Fela je končala svojo povest, med njenimi poslušalci je zavladalo nepopisno navdušenje.

«Naša viteška poglavarica nai živi!»

Med tem se je bilo že stemnilo. Na ploščnati skali so zanetili ogenj in pekli nad njim na raznju prašiča za večerjo. Šumnik je vedno mogočnejše grmel svojo pesem o lepoti pohorskih brd in zdaj pa zdaj oplazil s kako kapljico svoje prhe zamišljeno Felo. Tik k njej je prisedel Štef, ki ni delil splošnega veselja ter je ves čas le potajno opazoval svojo poglavarico. Vse se mu je zdelo nekam čudno nočoj. «Zakaj je kar naenkrat umolknila?» je ugibal sam pri sebi.

Lahko se je dotaknil njenih ramen in ko se je zganila in ozrla vanj, ji je pogledal globoko v oči: «Fela, kaj ti je storil Falski? Kaj imaš ž njim?»

Mahoma se mu je umaknila, ga srepo ošvrknila in odkimala z glavo

seznam dobrih dijaških stanovanj. Za revne di-
jake ima šola na razpolago veliko število ubo-
znih knjig.

VIŠNJA GORA. Dne 29. t. m., na praznik
sv. Petra in Pavla, bo odkritje spomenika padlim
vojakom iz svetovne vojne. Ob pol 10. spreved z
godbo iz mesta k spomeniku.

SEVNICA. Gradba Sokolskega doma v Sevnici
lepo napreduje. S požrtvovalnostjo članov in s po-
močjo raznih dobrotnikov smo dvignili stavbo že
precej izven temeljev ter jo bomo še letošnje po-
letje dovršili, ako nam bodo naši dosedanji dobro-
tniki ostali zvesti in če se bo njihovo število tako
lepo množilo kakor do sedaj. Razen že prijavljenih
prispevkov so nadalje darovali v denarju: br. J. Do-
bovšek iz Boštanj 100; Kumelj Alojz 10; Jos. Boecio,
trgovca v Brežicah, 50; dr. Roš, odvetnik v
Laškem, 25; mr. Anton Abramovič, lekarnar v Sevnici,
50; Ciril Majcen, restavratorec v Zidanem mostu,
100; Jožef Lipovšek, posestnik v Peklu pri Sevnici,
20; dr. Hudelist, zdravnik v Brežicah, 10; neimeno-
vani v Sevnici 100; Norbert Winkle v Sevnici (ob
priliki rojstnega dne) 100; Franjo Kušar, žand. na-
rednik v pokoju v Trzliču 50; J. Mikolič, ravnatelj v
Brežicah, nabral 158; J. Remec v Bučki 10; Alojzij
Krajinčič, posestnik in pek v Sevnici, 50; prefe-
ranca: notar Ušlakar, dr. Dobovišek in dr. Peršin
50; dr. Dobovišek, odvetnik v Krškem, še posebe
80; «Marjanca», pušice gostilničarja br. Maksa Ko-
vača, 500; gostilničar br. Rudolf Cimperšek 500
Din. Razen z denarnimi prispevki nam pomagajo
graditi naš dom, ki bo ponos vsem in kulturno sre-
dišče vsoga okoliša Sevnice, naši zavedni tržani in
okoličani, ki so nam do sedaj z brezplačnimi vož-
njami, z materijalom, lesom in raznim delom pri-
skočili na pomoč, da izvršimo započeto delo. Po-
hvalno in v spodbudo drugim naj bodo omenjeni
zlasti: Štefan Lamper, župan v Sevnici; Franc Lam-
per, mesar v Sevnici; Anton Kragl, mesar v Sevnici;
Anton Strnad, veleposestnik v Sevnici; Anton
Brinovec, posestnik v Radni (ponovno); Franc Va-
land, gostilničar v Sevnici; Rudolf Cimperšek, go-
stilničar v Sevnici (ponovno); Franc Kragl, gostil-
ničar v Oranju pri Sevnici; Alojz Erjavc, posestnik
v Radni; dr. Ervin Mejak v Celju; Josipina Klad-
nik, posestnica v Sevnici; Alfred Barovič, kovaški

mojster v Sevnici; Matija Kozinc, ključavničarski
mojster v Sevnici; Ivan Rožman, posestnik v Logu;
Marko Lipovšek v Krakovem; Franc Cimperšek,
posestnik v Sevnici; J. Črpinšek, železniški čuvaj v
Sevnici. Imena navedenih dobrotnikov pričajo, da
gradimo Sokolski dom s pomočjo vseh slojev,
držeči se gesla «Iz naroda za narod». Vsem naj-
prisrčnejša zahvala!

TRNOVLJE PRI CELJU. Prosvetno društvo
Trnovlje-Ljubecna bo priredilo na Petrovo 29. t. m.
eno naših najlepših narodnih iger «Prisega ob pol-
noči». Za prireditev je dal na razpolago lepe pro-
store v novi sušilnici g. Franc Sodin, za kar mu
vsa hvala, kakor tudi vsem, ki so darovali les za
društveni oder. Ljubecani in Trnovci, tako veliki
dve vaši, pa brez potrebne doma! Zganite se!

ŠOŠTANJ. Velika gasilska slovesnost se bo
vršila na praznik, 29. t. m. v Šoštanju ob priliki
50letnice mestnega gasilskega društva. Za vse
vlake (izvzemši SOE) je dovoljena polovična vož-
nja od 26. do 30. t. m. Spored te slavnosti, ki
bo ena največjih letošnjih manifestacij gasilstva,
bo prav pester, ki jamči za najboljši uspeh pri-
reditve. Zato 29. t. m. vsa Šaleška, Mislinjska in
Savinjska dolina v Šoštanj!

MUTA. Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda
bo priredila v nedeljo 7. julija ob 15. (3.) uri veliko
vrtno veselico na vrtu trgovca g. Pajka na Muti.
Na veselici se vam bodo nudile raznovrstne zabave.
Šotori bodo dobro preskrbljeni z jedili in-pijačami.
Ves čisti dobiček je namenjen revni deci, ki nas
prosi pomoči. Ne odtegnimo ji rešilne roke in ne
želimo ji huđega! Zato na svidenje na vrtni veseli-
ci, ki bo ob vsakem vremenu.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Z naše prižnice so
bila že v dveh pridigah napadena naša napredna
društva, zlasti Sokol in splošna vsa sokolska organi-
zacija. Velika večina naše fare je mnenja, da bi
bilo bolj umestno, da se v hiši Gospodovi oznanjuje
božja beseda, ne pa, da se govori o nasprotnikih,
kjer jih ni. Zakon o zaščiti države prepoveduje vse
verske in politične hujskanje. Izjavljamo, da bomo
na vse hujskanje in besedičenje odgovorili z resnim
sokolskim delom. Člani naše slavne vladarske hiše
gotovo ne bi bili člani sokolske organizacije in
njeni pokrovitelji, ako bi bilo Sokolstvo proti-

krščansko. Jugoslovanski sokolski savez je podal
na skupščini v Osijeku l. 1921. izjavo, ki se glasi:
«Jugoslovansko Sokolstvo spoštuje vsako versko
prepričanje, zato more biti pripadnik katerekoli re-
ligiozno verskega društva». Starši! Z mirno vestjo
nam lahko zaupate svojo mladino in uverili se
boste, da je naša vzgoja prava. Ni se treba bati,
da bi se kdaj zgodilo kaj takega kakor pri tukajš-
njem Orlu, da je bila šolska deca pri vajah pozno
ponoči. To je naša prva in zadnja beseda ra vse
klevete in tudi na ono brozgo, ki jo še mislite zlititi
na nas. Sicer nam pa s takimi nastopi le še pomaga-
te delati propagando. Naš odgovor bo složno delo
za splošni napredek in povzdigo našega kraja.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Sokolsko društvo
pripravlja skupno z Društvom kmetskih fantov in
deklet veliko akademijo, ki bo 21. julija v prostori-
h Posojilnice ob 3. uri popoldne. Na sporedu bodo
petje, telovadba in igra «Rodoljub iz Amerike». Po
akademiji bo prosta zabava. Napredna društva po-
simo, da na ta dan ne pripravljajo prireditev. Vse
z nami misleče vabimo, da nas posetijo ob naši
prvi javni prireditvi. Sokoli, pridite od blizu in od
daleč!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRIDELOVANJE IN PRODAJA MLEKA.

Za živinorejske kraje, kakoršni so naši pla-
ninski in predplaninski kraji, je posebno važno,
da redimo molzno goved in pridelujemo mleko
in da ga prodajamo na debelo in drobno v mesta
in mlekarnice. Mlekarnice ga oddajajo v svežem stan-
ju naprej alj ga pa porabijo za mlečne izdelke.
Na vsak način moramo iskati v mlekarnstvu večje
dohodke in posnemati v tem pogledu kraje, ki
nam prednačijo. Z ugodno oddajo mleka pridemo
do reje dobrih molznih krav in po teh do reje
dobrih plemenjakov, ki so podlaga nadaljnemu
napredku naše živinoreje.

Živinoreja je pri nas še v mnogih ozirih za-
ostala, v glavnem zaradi tega, ker polagajo naši

«Nič!» je prišlo kratko, pa vendar nič prav
odločno iz njenih ust.

«Glej, Fela, meni se zaman izmikaš», je ža-
lostno prevzel čez nekaj časa Štef. «Moje oči gle-
dajo globlje kakor misliš ter vidijo več nego
drugi. Nikar si ne ustvarjaj, da tolovaj kakor jaz
nima sreča. Ze dalje časa te opazujem, danes pa
mislim, da sem prišel na pravo sled. Ugibal pa
sem takole: «Ženska v tvojih letih ni tako gluha
in slepa za vse. Prej ali slej si le izbere tega ali
onega. Le, ako je njeno srce že govorilo, ji od
ostalih moških nastavljen pastir ne morejo do
živga. Kolikor nas je tu, vsi stegujemo roke po
tebi, ti pa se za nas ne zмениš. Ti si že ljubila,
oziroma ti še ljubiš.»

Feli so grudi burno zaplale pri teh besedah.
Globoko je sklonila glavo. Štef pa je nadaljeval:
«Ti ljubiš gospoda s Fale.»

«Nikdar!» je siknila Fela, se sunkoma zravnala
in strastno dostavila: «Mrzim ga nad vse na
svetu. Ukaži tem-le da povečerja in se potem
takoј preoblečejo v vojščake ter primerno ob-
orožijo. V pol ure mora biti vse pripravljeno na
odhod.»

Kakor da jo je pičil strupen gad, je vstala ter
naglih korakov izginila v špilji. Tam v svoji celici
se je vrgla na ležišče in krčevito zaplakala. Dolgo,
dolgo je trajalo, preden se je pomirila. V duhu
so ji vstajale podobe iz preteklosti in Fela se jim
ji vdajala radi volje, kakor bi se s tem hotela
utrditi v notranjem naklepu.

4.

Rezika in Ferdo sta pridno nadaljevala z iz-
leti. Včasih sta vzela s seboj kakega tovariša ali
tovarišico. Tudi Tone ju je tu pa tam spremljal.
Najraje pa sta bila v naravi sama. Rezika je pri
tem le še bolj vzljubila ta na naravnih mikavo-

stih tako obdarjeni kotiček slovenske zemlje.
Niti Ferdo se ni več tako ozkosrčen zapiral nje-
govemu mogočnemu vplivu, četudi ga je redno
in pri vsaki priliki skušal manjšati.

Pripovedoval ji je o njih tako živahno in na-
vdušeno, da ga je Rezika poslušala kakor prav-
ljice v deveti deželi.

Včasih se je pri tem zagledala v sinjo daljavo,
vsa sanjava in zamišljena. Ali pa je zaprla oči,
da bi si lažje vstavila vsaj približno sliko o Fer-
dovi domovini. Posebno večer na morju, ko za-
brlijo lučice na samotnih ribiških barkah, ko se
neskončna vodna gladina lahko ziblje in šušlja,
ko vstaja luna in razliva svoje srebrne žarke
okrog in okrog, ko zasiže tam od daleč z brega
nebroj razsvetljenih hišic vasic, trgov in mest,
tak večer ji je predočeval Ferdo tako odušev-
ljeno in s takim zanosom, da jo je nehote stresla
sladka groza. Navadno ji je zapel pri tem še
kako prikladno pesem. Nekako podzavestno se
ji je vrivala pri tem misel, da je tam, vsaj na-
pol, tudi že ona doma.

Čim pa je zapasla svoje oči spet po zelenih
pohorskih gajih, se ji je zdelo, da vidi tudi tukaj
naravno in resnično morje, ki se ziblje in va-
lovi, če potegne veter. Tako sta se začela boriti
v njeni duši dva svetova za nadvlado: oni nikdar
videni, le sluteni, bajni Jadran na eni ter to-le
ljubo, znano Pohorje na drugi strani. Prvega bi
prav rada videla in se ga navžila, toda drugega
pri vsem tem le ne bi rada zapustila.

V taki razdvojenosti je ob večerih doma v njeni
tihici sobici čestokrat vstala pred njo Tonetova
podoba. Ni je sicer klicala, toda prišla je ven-
darle. Prikazala se je, kakor se od časa do časa
pojavi mili gost.

Rezika je v takih urah notranjega boja ne-
hoté segla v tajni predalček svoje mize ter iz-

vlekla iz njega lectovo srce in molitvenik, To-
netova odpustka. Ginjeno je gladila te dokaze
njegove naklonjenosti. O, kolikokrat ji je tudi
sicer posvedočil svojo ljubezen, kakor je pač
vedel in znal. Ne morda v strastnih, lovečih se
besedah, temveč s pogledi, s skrajno uslužnostjo.
Prišlo ji je tudi na uho, kako jo je ognjevit
branil in zagovarjal v družbi fantov, ko so po-
rogljivo namigavali na njeno občevanje s Ferdi-
nandom.

Očividno jim ni bilo po volji, da se je tako
pogosto shajala s tem «polentarjem», kakor so
ga nazivali, že zato ne, ker ni bil fant iz domače
fare. To je bilo brez dvoma tudi vzrok, zakaj so
podoknice prenehale, kakor da bi jih odrezal,
čim je postalo očitno, da Ferdo hodi za njo in
da mu ona nagnjenje očividno vrača. Ker tudi
na Tonetovo pobudo ni bilo več petja, je Rezika
iz tega sklepal, da je popolnoma obupal nad
uspešnostjo svoje ljubezni do nje.

Milo se ji je storilo pri tej misli. Obžalovala
je mladega moža, toda kolikor je tudi poslušala
na utrip svojega srca, vedno se ji je zdelo, da
mu ljubezni ne more vračati. Kakor da sta samo
ostanek davne preteklosti, sta jo otožna gledala
njegova darova.

Ker je Ferdo izza onega izleta k Šumiku ne-
prestano moledoval, naj vendar že enkrat «obi-
iščeta povodnega moža v Šentlovrenških jeze-
rih», sta se nekega lepega dne že zgodaj zjutraj
podala na pot.

Po levem pobočju šumeče Radohne nad šent-
lovrenskim trgom med zelenimi travniki, bogato
obloženimi s sadonosniki in pisanimi njivami,
sta stopala vedno višje. Krasni temni gozdovi,
kjer sta kraljevali vitka jelka in nebotična smre-
ka, so se vrstili s tihimi livadami, vmes pa so

živinorejci spričo slabega vnovčenja mleka in mlečnih izdelkov premalo važnosti na boljše rejo in boljše krmljenje. Posledica tega pa je, da je užitek od živinoreje nezadosten in da ni nobene posebne vneme za zboljšanje reje. Stvar gre po starem tiru naprej, kar se razodeva na tem, da krave po mnogih krajih slabo redimo in da polagamo na vse, kar je s kravjo rejo v zvezi (reja plemenjakov itd.) premalo pomena. Posledica tega so slabi uspehi in premalo volje za napredek.

V tem nam more pomagati le primerna organizacija vnovčevanja. Organizacija je potrebna za prodajo živalskih pridelkov, zlasti mleka, potrebna pa tudi za postopno zboljšanje naše živine.

Posebno važna je za nas organizacija za odajanje in porabo mleka. Po drugih deželah delajo danes veliko propagando za uživanje svežega mleka. Po planinskih deželah sosednjih držav prodajajo mleko kot najbolj zdravo in najbolj tečno pijačo in sicer po mlekarnah in posebnih stojnicah, na kolodvorih. Ni treba bolj hladilne in krepilne pijače v poletnem času, kakor je mleko. Točijo ga v prav okusnih mlečnobelih kozarcih, kj držo po četrt litra. Ta način uporabe svežega mleka ma velik pomen tudi za naše kraje, kjer se goji čimdalje turiztika in sport. Od zunaj prihajajočji gostje so vajeni na uživanje mlečne pijače. Če postrežejo po drugih državah potujočim tujcem z mlekom, zakaj bi se tega tudi pri nas ne lotili? Če gresta vino in pivo v denar, zakaj bi se ne lotili oddaje mlečne pijače. Potrebni smo tega tudi pri nas? Treba je le primerne organizacije od strani naših mlekarn in dobrih delavcev, ki bi vzeli vso stvar v svoje roke. To delo ni lahko, toda potrebno je in hvaležno!

POLETNO ZALIVANJE VRTNIH RASTLIN.

Lepe uspehe, ki jih imamo s pridelki vrtno zelenjave, moramo pripisati v glavnem pridnemu zalivanju. Brez zadostnega zalivanja bi jih ne dosegli. Vrtna zelenjad potrebuje namreč dosti vode, ki je v poletnem času dvakrat bolj potrebna. Z zalivanjem ne nadomeščamo samo tiste vode, ki izhlapeva skozi listje, ampak z njo skrbimo tudi za hitrejši in popolnejši raztop potrebne hrane in za prevajanje soka po rastlini sami, kar vse po-

spešuje rast in popolnejši razvoj. Zato si pa tudi vrta brez vode in zalivalne kanglje misliti ne moremo.

Zalivanje vrta je v poletnem času skoraj vsakdanje opravilo. Pri tem delu se pa dogajajo tudi napake, izmed katerih mi je danes opozoriti na sledeči dve.

Napačno je, če zalivamo premalo, namreč le toliko, da poškopimo rastlino samo po vnanji strani, in drugič, če zalivamo z mrzlo vodo rastline, ki so se že dan na solncu grele.

Naše načelo mora biti, da je boljše zalivati v presledkih in takrat izdatno, kakor pa nasprotno, vsak dan po dvakrat in takrat površno. To je tudi lahko razumeti, kajti površno poškopljena voda hitro izgine. Uspehi takega škropljenja je mimogredoč, izda le toliko, da se izhlapevanje vode čez noč ustavi in ovelo listje zopet napne. Do korenin pa voda pri takem škropljenju ne seže. To je pa najbolj važno, če hočemo rastlino pred neugodnim vplivom suhega vremena varovati. Zalivati moramo zaradi tega tako, da se zemlja površno premoči to je, da zleze voda v zemljo saj do prvih korenin. Boljše je zaradi tega, da zalivamo vsak dan po enkrat ali vsak drugi dan, kakor pa vsak dan po dvakrat, zjutraj in zvečer, pa takrat nezadostno.

Drugič moramo gledati na to, da ni med toplino vode in zemlje oziroma rastline prevelika razlika. Rastline v solnčni vročini ali v segrėti zemlji zalivati s premrzlo vodo, je zmeraj napačno. Čista studenčina ali voda vzeta neposredno iz vodovoda ni dobra za škropljenje. Skrbni vrtnarji spravljajo tako vodo najprej v kadji ali v sode, da voda postoji in se nekoliko ogreje. Šele potem z njo zalivajo. Tudi moramo vrtno prostore zalivati načeloma proti večeru, ko solnce odneha in se začne zemlja ohlajati. Tako večerno zalivanje največ zaleže. Kar ne moremo zvečer dobro zaliti, je zaliti drugo jutro. Pri zalivanju se ne sme zemlja zapreti, zato je kangljo nizko držati, da nimajo vodni curki preveč moči.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Po precejšnjem padcu cen se je položaj na svetovnem žitnem trgu zopet okreplil. V Ame-

riki so cene porasle zaradi poročil o slabem stanju ameriških žitnih polj. V Evropi so se cene le za malenkost okrepile, ker pri nas kaže nova letina dobro. Na ljubljanski blagovni borzi so 25. t. m. ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenic o, baško, po 257-50 do 260 Din; turščico, baško, po 272-50 do 275 Din; oves, baški, po 275 do 277-50 Din; moko «0» po 370 do 375 Din.

ŽIVINA. Na zadnji ljubljanski živinski sejem je bil dogon goveje živine malenkosten, ker so sedaj v največjem razmahu poljska dela. Živahna je bila konjska kupčija. Mnogo se je prodalo tudi prašičkov za rejo. Cene so bile za kilogram žive teže naslednje: voli I. 11-25 Din, II. 10 Din, III. 9 Din; krave, debele, 5-50 do 5-70 Din, krave, klobasarice, 4 do 5 Din; teleta 13 do 14 Din; prašički za rejo po starosti od 200 do 300 Din komad.

HMELEJ. Letina bo dobra, vendar pridelek ne bo tako obilen, kakor bi radi to razkričali kupci. Cene staremu blagu so skrajno slabe. V Vojvodini se trguje celo prvovrstno blago le po 6 Din, slabše pa po 2 do 4 Din kilogram. Pač pa baje v predprodaji ponujajo za novi hmelj 20 Din za kilogram.

VINO. Poročila o stanju vinogradov v naši državi se glase splošno ugodno, čeprav zaradi pozebe ni pričakovati polne letine. Vinogradi se dobro razvijajo, kjer ni toča uničila nasadov. Vinska trgovina se ne razvija posebno živahno, ker je še precej starih zalog v Banatu in v Dalmaciji. Cene notirajo: za hrvatska vina iz okolice Sv. Ivana Zelina (8 do 12 %) 5 do 8 Din, sremski rizling (12-5 %) 700 do 800 Din, bela vina iz Vršca (11 %) 450 do 550 Din, dalmatinska bela vina (11 do 12 %) 340 do 380 Din, dalmatinska rdeča vina (11 do 13 %) 330 do 370 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo te dni v valuta h:

1 dolar za 56.25 do 56.45 Din;

v devizah 25. t. m.:

1 dolar za 56.72 do 56.92 Din;

100 francoskih frankov za 221.74 do 223.74 Din;

100 italijanskih lir za 296.81 do 298.81 Din;

ju pozdravljale lepe, bele, večinoma zidane kmečke hiše. Okna so se bleščala v solnčnem žaru, ljubeznivo so se na njih priklanjale raznovrstne cvetlice in rožice.

Od vseh senožeti se je razlegalo klepanje kos. Tu pa tam je kak kosec stal, zavriskal, namočil kamen v čepur in brusil rezilo. Zadaž za kosci pa so se sukale brhke grabljice in čebljale. Če se je le dalo, so tudi katero zapele ali pa si nagajale z raznimi fantovskimi zgodbami. Posebno mnogo šušljanja je bilo, če je ta ali ona skupina zagledala samcata izletnika, Ferda in Reziko. Takrat je, kakor na povelje, delo zastalo. Dekleta so se suvala s komolci in stikale glave, starejše ženice pa so brezobzirno razvozljale svoje jezičke, dokler ni zadonel osorni opomin gospodarja, opozarjajoč delavke, da so najete za košnjo, ne pa za obiranje.

Naprej sta stopala Ferdo in Rezika. Gozdovi so prihajali vedno redkejši, goličave čim dalje večje. Nazadnje se je samo še pritlikavo borovje pletlo po tleh.

Globoko v dolini so se svetile v daljo vrsto raztegnjene hiše šentlovrenškega trga, od nasprotne strani, od severa, pa sta pozdravljali cerkvi Sv. Ignacija in Sv. Janeza. Kmalu se je prikazal tudi Sv. Anton, nato njegova sosedna na obzorju, Velika Kapa in Sv. Urša. Nad vsem tem razkošjem narave pa je veličastno veslalo solnce ter sipalo svoje žgoče žarke.

Bil je zares vroč dan. Nižje spodaj so vsaj še košata drevesa skrbela za hlad in oddih, tu zgoraj blizu vrha pa je samo še kak osamel bor ali mecesen vabil v svojo skromno senco. Seveda sta jo Ferdo in Rezika s hlastnim veseljem poiskala ter se v nji okrepčala za nadaljnjo pot.

Končno, po štiriurni hoji, sta dospela na cilj. Kakor v zapadni smeri, tako tudi še precej daleč proti vzhodu se je razprostirala pred njima valovita planjava, večinoma gola, le mestoma poraščena z nizkim grmovjem in pritlikavim borovjem. Tla so bila mahovita in vedno bolj se jima je udiralo pod nogami. Slednjič zagledata pred seboj večjo skupino borovja, kojega debela so se vlekla po tleh in le vrhovi so štrleli pokonci.

«Evo!» vzklikne Rezika, «kdor išče, ta najde, in kdor trka, se mu odpre. Na mestu sva. To so naša jezera!»

Poskočila je kakor lahka srna, če zagleda zaželjeno pašo, tlesknila z rokami in že je bila na robu kotline, iz katere se svetlikala voda. Čim pa je hotela planiti skozi venec pritlikavih borovcev, so jo ti prijeli kakor s kleščami, ji zamotali noge in krilo, tako da ni mogla ne naprej in ne nazaj. Ko je krepkeje zastavila nogo, je zažmukalo pod njo ter brizgnilo.

Rezika je zvonko zavpila, nato pa se razposajeno zasmejala. «Ljudje! Na pomoč!» se je šalila. «Povodni mož me že grabi. Vsa sem že mokra in kar noče me izpustiti.»

«Tako mu bom pregnal skomine», zakliče Ferdo in pristopi, da bi rešil svojo tovarišico. Toda tudi on se je, stopajoč po borovih debelih, opotekel ter lovil z rokami po zraku ravnotežje. Če pa mu je spodrsnilo, je voda visoko švrknila po njegovih gorskih čevljih in nogavicah. «Pa res nagaja, zelenobradec», je napol jezno, napol v šali pripomnil Ferdo. «Nič za to, bom pa še jaz njemu eno zarobil!»

In še preden je Rezika mogla to zabraniti, je segel v žep ter kamen za kamnom metal v vodo. Prej tako mirna, gladka, ko noč temna gladina se je razzibala in visoko je pljusnilo drobno valovje.

«Tako!» je dejal Ferdo. «Mojega dekleta mi ne bo žalil nihče, pa naj se stokrat piše za Jezernika in tisočkrat vrši službo povodnega moža. Že z doma sem prinesel s seboj kamenje.»

«S tem si izzval samo njegovo maščevalnost», odvrne Rezika in nehote ji je strah stresel glas.

«Ti bi menda raje videla, da sem te pustil v njegovem objemu? Ampak jaz te hočem imeti za sebe, vso!» Oprostitivši Reziko zadnjih krempelj povodnega moža, kakor se je izrazil, jo je burno objel in poljubil.

Rezika se mu je, rdeča kot cvetoči mak, veselo hihitaje izvila in hitela dalje proti drugemu jezercu, «Kaj pa, če nama zdajle pošlje nevihto na vrat?» je gostolela. «Saj se vendar še spominjaš, kaj je pravil Tone pri šumiku? Zelo si nepreviden.»

«Mogoče pa ga danes sploh ni doma, zelenca, ali pa ima z žabami koncertne vaje. Sicer pa mislim, da tu ni bil njegov glavni hram. Kakor kaže, ima več palač kot Rotschild.»

In res sta sčasoma, hodeča od kotline do kotline, naštela kakih deset jezer ali «okenc», kakor pravijo domačini tem večjim in manjšim mlakam, ki nikdar ne usahnejo. Največje med njimi so 60—80 m dolge ter polovico tega široke. Globoke niso nad dva metra. Ker pa so na dnu prepletene z mahovjem, je njihova gladina črna, otožno temna, zaradi česar jim ljudstvo prisvaja neizmerno globočino. Pripoveduje se celo, da sta nekoč v Črnem jezeru utonila dva vprežna vola. Jarem je čez dolgo časa prišel v Bučarjevem studencu ob gornji Dravinji spet na svetlo, o volovih pa ni bilo več ne duha ne sluha.

(Dalje prih.)

1 nemško marko za 13.56 do 13.59 Din;
1 avstrijski šiling za okoli 7.99 do 8.02 Din;
100 češkoslovaških kron za 168.26 do 169.06 Din;
1 madžarski peng za 9.91 do 9.94 Din.

Kratke vesti

— Nov živinski sejem v Litiji bo na dan sv. Marjete, v soboto 13. julija.

DOMAČE NOVOSTI

* **Tretji kraljevski otrok bo krščen na ime, običajno med Slovenci.** Na Bled bo bržkone koncem tedna prispel Nj. Vel. kralj. Prišli sta že mati Nj. Vel. kraljice rumunska kraljica - vdova Marija in princesa Ileana. Radostni dogodek v kraljevi rodbini se pričakuje v prvih dnevih julija. Krst tretjega kraljevega otroka se bo izvršil na Bledu ter bo njegov krstni boter zopet angleški kralj. Zastal ga bo njegov sin vojvoda Yorški, ki bo došel v ta namen na Bled. Na Bledu govore, da bo tretji kraljevski otrok dobil pri krstu ime, običajno med Slovenci.

* **Kraljeva zahvala.** Na izjave vdanosti, poslani ob zaključku letošnjega Ljubljanskega veleseljma Nj. Vel. kralju Aleksandru, je dobil predsednik Ljubljanskega veleseljma gosp. Ivan Bonač od g. ministra dvora pismo, v katerem se sporoča za izjave vdanosti srčna zahvala Nj. Vel. kralja.

* **Zadušnice ob obietnici žrtev 20. junija.** Dne 20. t. m. so se brale v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu in drugod zadušnice za pokojnimi Stjepanom in Pavlom Radićem ter dr. Gjurom Basarićem, ki so padli lanskega 20. junija pod streli Puniše Račića. Povsod se je udeležilo cerkvenega obreda veliko število občinstva. V Zagrebu je po končani zadušnici odšlo mnogo ljudi na grobove žrtev ter jih pokrilo z vencem.

* **Rok za vpisovanje delnic Privilegirane agrarne banke podaljšan.** Da se omogoči vpis delnic za Privilegirano agrarno (kmetijsko) banko najširšim slojem, se je rok vpisovanja

podaljšan do 15. julija. Zanimanje za vpisovanje je povsod veliko, celo med inžermi. Tako je med drugimi londonski finačnik Rotschild podpisal 3000 delnic. Računa se, da bo morda vsota 400 milijonov še prekoračena. Ta zavod bo najmočnejši denarni zavod v državi.

* **Naši rojaki v Belgiji, Nemčiji in Holandiji nas bodo obiskali.** Pod pokroviteljstvom izseljeniškega komisarijata naše države se pripravlja za dobo od 23. avgusta do 12. septembra izlet naših državljanov iz Holandije, Nemčije in Belgije v domovino. Po dolgem času hočejo naši izseljenci zopet obiskati svoje rodne kraje, svoje sorodnike in prijatelje. Izletniki bodo odpotovali 26. julija s posebnim vlakom z Aachena v Ljubljano, kjer bodo obiskali jesensko prireditev Ljubljanskega veleseljma. Naslednji dan bodo posetili Bled in bližnja mesta. Iz Ljubljane se bodo vračali 10. septembra. Izletniki bodo dobili vozne olajšave, katerih bodo deležni gotovo tudi v domovini poleg znižane vstopnine v gledališča, muzeje itd. Prijave za izlet sprejema g. Ivan Zupanc, Brunssum, Aackerstraat 72, do 12. julija. Odbor za zlet tvorijo za Vestfalsko Pavel Bolha, za Holandijo Ivan Zupanc in za Belgijo Ivan Smodic.

* **Spominska proslava celjskih legionarjev ob priliki 10letnice udeležbe celjske legije na korških osvobodilnih bojih na Petra in Pavla bo 29. t. m. na Ljubnem v Savinjski dolini.** Odhod s posebnim avtobusom 29. t. m., po prihodu mariborskega in ljubljanskega vlaka, točno ob 8. uri izpred Narodnega doma v CCelju. V Mozirju bo kratek postanek, povratek zvečer v Celje. Spored proslave: Pozdravi ob prihodu na Ljubnem, ob pol 12. spominsko zborovanje legionarjev na trati gostilne legionarja Martina Sema in posvetovanje o organizaciji jugoslovenskih korških bojnikov. Po oficelnem delu proslave skupen obed pri Semu in slikanje, nato družabni sestanek legionarjev pri Semu.

* **Naša vojna mornarica se je vrnila.** Po 34-dnevnem križarjenju v Jadranskem, Jonskem in Sredozemskem morju se je naša vojna mornarica vrnila v Boko Kotorsko. Naša eskadra je predzadnji ponedeljek zjutraj zapustila Argostoli na otoku Keftaloniji, pozdravljena od grških obla-

stev z isto presrečnostjo, s katero je bila sprejeta. Ob vходу v naše vode je priplul eskadri na-proti velik motorni čoln, poln meščanstva in oficirjev iz Budve ter navdušeno pozdravljaj našo vojno mornarico.

* **Angleški gost v Sloveniji.** Novi atašé angleškega poslanstva v Beogradu, major Oxley, se je s svojo gospo soprogo v petek pripeljal v Ljubljano in nadaljeval vožnjo na Bled, kjer bo ostal par dni in si ogledal pokrajino.

* **Jugoslovenci v Novi Zelandiji.** Pred kakimi šestdesetimi leti so se prvi začeli Dalmatinci izseljevati v Avstralijo, v prvi vrsti na veliki otok Novo Zelandijo. Od početka naseljavanja pa do današnjega dne je bil njihov poklic izključno kopanje smole. Cena temu predmetu je bila do zadnjih let za delavce povoljna, v zadnjih štirih letih pa je padla tako nizko, da delavec ne more več pokrivati z njim dnevnih stroškov. Zato naši ljudje zapuščajo to delo in iščejo zaslužka pri državnih podjetjih.

* **Polovična vožnja za hmeljske obiralce.** Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo za čas od 1. avgusta do 30. septembra za obiralce in obiralke hmelja. Ta popust velja le za III. razred v potniških in mešanih vlakih onih štajerskih prog, za katere je ta popust veljal že svoječasno. Popust se dobi na podlagi legitimacij, ki jih izdajajo občinska oblastva in ki se morajo žigosati na postajah pred odhodom in pri prihodu.

* **Novice iz Amerike.** V Clevelandu je postal nedavno g. Franc Kerže inženjer kemije in je menda v Ameriki prvi Slovenec, ki se je posvetil temu poklicu. — Nedavno je končal študije na univerzi g. Josip Svete iz Loraina. Posvetil se bo odvetniškemu poklicu. — V mestni bolnici v Clevelandu je koncem maja preminul rojak Franc Zupančič. Pred dvema letoma je njegova žena postala žrtev avtomobilske nesreče, on pa se je pri tej priliki težko poškodoval. Sedaj ga je smrt rešila dolgotrajnega trpljenja. Zapušča štiri leta starega sina ter mater in dve sestri. — Istotam je umrla Terezija Selišnikova, rodom iz Nevelj pri Kamniku. Preminula je na posledicah operacije. — V Clevelandu je pobrala smrt Janeza Petrovčiča, starega 55 let. Rojen je bil v vasi Sabo-

SOTEŠČAN:

Krivica in povračilo

Povest iz vojne dobe.

(Dalje.)

II.

Na nebu nad Nabrežjem so zamigljale prve večerne zvezde. Vaščani so odvečerjali in odhajali k znamenju za vasjo k skupni molitvi. Semkaj so prihajali vsak večer, odkar je nastala nesrečna vojna. Tu so molili za svoje na bojišču in prosili za mir, ki so ga tako željno pričakovali. Spredaj pred oltarčkom so klečali starčki in osivele mamice, zadaj pa se je skrivala razposajena mladina. Gorečnost pri molitvi se je polagoma ohlajevala. Tomažek je imel prav, ko je rekel, da taka molitev ne užene niti počenega topa.

Dečki so bili ob izstopu iz šole že pravi razposajenci. Lenarili so in ponočevali, ker ni bilo nikogar, ki bi jih bil držal za lesa. Prej so se bali očetov in starejših fantov, zdaj pa so sami gospodarili, kakor so hoteli. Dočim so starši spremljali s solzami svoje sinove k vojakom, so se paglavci veselili, češ: zdaj bomo mi nosili zastavo.

Pred Koširjevim Jožetom so morali večkrat bežati pod odejo. Tolažili so se, da bo skoro odrinil k vojakom, zato jih je tem bolj potrla novica, da mu je kosa odrezala prste. V ta namen bi bili pa že opravili kak očenaš, ako bi bili vedeli, kaj se bo zgodilo.

«Kdo ve, ali pojde ali ne?» so se med molitvijo pomenkovali ob znamenju. Bali so se, da ostane doma, čeprav so čuli od zanesljive strani, da pojde v vojaško bolnico. Želja se jim je izpol-

nila. Koširjeva prošnja je bila zavržena — Jože se je moral posloviti in oditi z obvezano roko.

Grenka mu je bila ločitev, prvi odhod z doma. Kesal se je, da se je dal pregovoriti; samo iz ljubezni do staršev ter iz strahu pred vojno je sprejel neprijetno žrtev. Njegova bolečina je bila tem občutnejša, ker ni dosegel svojega namena.

«Ob prste ste me pripravili», je vzdihnil pred odhodom. «Zal mi je, ker sem vas poslušal.»

«Saj boš kmalu zopet doma», ga je tolažil oče. «Pregledali te bodo in odslovili. Brez kazalca in sredinca ne boš sposoben za orožje.»

«Ne vem, ali se bo tako gladko izteklo. Nekaj mi pravi, da bom moral na bojišče.»

«Moj Bog, kaj smo doživeli!» je vzdihovala mati. «Zakaj nisem že umrla!»

«Ako se jim bo zdelo sumljivo, me bodo pozvali pred vojaško sodišče. Kako se bom zagovarjal?»

«Taji, kolikor moreš», sta ga sestri osrčevali. «Naju daj za pričo, ako ti ne bodo verjeli. Reci, da sva bili zraven, ko te je zgrabilo, kar bova tudi dokazali.»

«Pa na očeta se sklicuj», ga je bodrila mati. «Tri priče bodo vendar zadostovale.»

Fant se je nekoliko pomiril. Zanesel se je na priče, čeprav je skrivoma dvomil, da bodo domače priče popolnoma veljavne. Vzbujali so se mu tehtni pomisleki, ki so mu podirali nade.

«Vojna bo minila, prstov pa le ne bo več», je naposled zavzdihnil. «Vse življenje jih bom pogrešal.»

«Koliko jih bo brez roke in noge!» je oče poudaril. «Koliko jih bo onemelo, ohromelo in oslepel.»

«In koliko jih ne bo nikdar več!» je dostavila mati. «Ti se boš pa le še povrnil.»

«Čim prideš domov, ti bom dal kmetijo», mu je obljubil oče. «Izgovoril si bom skromen užitek, da boš laže shajal. Sestrama boš moral seveda nekaj izplačati, pa te ne bom preveč obremenil.»

«Jaz ne potrebujem drugega kakor hrano in stanovanje», je mati odklonila priboljšek.

«Medve sva zadovoljni z majhno doto», sta zatrjevali sestri. «Pomagali ti bova pri delu, da se ne boš preveč mučil s pokvarjeno roko.»

«Saj bosta po teti vse dobili», se je nadejala mati. «Trdinka ima hišo in posestvo, pa nobe-nega svojega človeka. Ne vesta, kako vaju ima rada!»

«Na Jožeta ne bova nikdar pozabili», sta obetali in objemali brata. Siloma se jima je iztrgal iz objema, zakaj mudilo se mu je že na vlak, prej pa se je moral še od mnogih posloviti.

Namenil se je k teti na Strnišče, naročila mu je, da se mora oglasiti. Zunaj vasi ga je dohitel Tomažek, videlo se mu je, da ima nekaj važnega na srcu. Potegnil ga je za grm, kjer si je moral odahnuti, tako se je bil zasopel.

«Jože, glej, da se ne izdaš», mu je zapretil s kazalcem. «Taji, kolikor moreš.»

«Zakaj?» je zardel ko piruh.

«Zato, ker te roka boli», mu je prekanjeno namignil.

«Bolečine vendar ne morem zatajiti.»

«Moraš, sicer te bodo zašili...»

«Čemu?» je vprašal v zadregi.

«Sanjalo se mi je, da si sam odrezal prste...»

«Hm, sanjalo.» Fant si ni upal tajiti, ker so bile sosedove sanje resnične. Priznati pa tudi ni hotel; morda pa Tomažek le ne ve ter ga samo poskuša.

ževu pri Borovnici. V Ameriko je prišel pred 35. leti in bil zaposlen v neki tovarni za klobuke, kjer so uslužbeni večinoma Slovenci. Zapušča ženo in sedem otrok. — Umrla je tudi Marija Pekolova v starosti 40 let. Zapušča moža in petero otrok. Rodom je bila iz Spodnjega Logatca. — V Chisholmu je po kratki bolezni preminul Lovro Paskovan. V Ameriko je prišel leta 1902. Bil je soustanovitelj Chisholm State Bank in v zadnjih letih tudi njen direktor. — V Leadville pa je umrl Janez Vidmar, rodod iz Črne vasi na Ljubljanskem barju.

* **V pletarsko šolo v Ptuj** se sprejemajo za šolsko leto 1929./30. v I. letnik redni in izredni učenci (učenke), ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. Redni učenci (učenke) bodo mogli redno obiskovati pouk, ki je praktičen in teoretičen ter traja dve leti. Šolske potrebščine bodo dobivali učenci (učenke) brezplačno na zavodu. Po uspešno dovršeni učni dobi sprejmejo odpustnico, ki velja v smislu zakonitih določil kot pomočniško spričevalo. Kot izredni učenci pa se sprejemajo tudi odrasle osebe, ki že izvršujejo pletarstvo in se žele v zavodu izpopolniti izobrazbo v tej stroki, ter oni, ki se žele izučiti v pletanju raznih pletarskih izdelkov, ki pridejo v kmetijstvu v poštev. Za te učence bo teoretičen pouk neobvezen. Vpisovanje je od 24. t. m. do vključno 30. avgusta. Redni učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev, oziroma njihovih namestnikov, in naj prineso s seboj: rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo in npravnstveno spričevalo. Vpis se lahko izvrši pismeno, vendar je v tem primeru potrebno pri mladoletnih pismeno dovoljenje staršev. Redni in izredni učenci se bodo morali sami vzdrževati. Pouk se bo začel 1. septembra 1929. Učenci (učenke), ki bodo sprejeti, bodo prejeli o sprejemu pismeno obvestilo.

* **Nedeljski počitek odpravljen.** Z dežele smo prejeli: Sedaj ob košnji smo na deželi večkrat v največji zadregi, ker ne vemo, ali smemo ob nedeljah in praznikih delati ali ne. Po nekaterih župnijah župniki dovoljujejo nedeljsko delo in sami prav pridno spravljajo seno, kjer pa nimajo svojih travnikov, je delo ob nedeljah in praznikih

skoro brez izjeme prepovedano, čeprav ima kmet največjo škodo od tega. Po vnebohodu 14. maja smo v »Slovencu« brali, kako kliče na pomoč policijo proti nekim trgovcem, ki so imeli na praznik po nekaj ur odprte trgovine, a po prazniku Rešnjega telesa so dobili vsi »Slovenčevi« naročniki »Slovenca«, kar priča, da so v Jugoslovanski tiskarni, ki je škofova last, tudi na ta veliki praznik delali. Tudi »Slovenski List«, ki je tiskan v škofovi tiskarni, prodajajo v Ljubljani vsak ponedeljek že na vse zgodaj jutraj. V njem so vedno že nedeljske novice, tako da ne more biti tiskan že v soboto. Po deželi ljudje govore in se sklicujejo na časopise iz škofove tiskarne, češ, da je delo ob nedeljah gotovo vsakomur dovoljeno, kdor opravi svoje cerkvene dolžnosti v cerkvi. Kakor je papež odpravil večino praznikov, tako menda sedaj tudi ni več prepovedano ob nedeljah in praznikih delati, če bi zaradi neopravljenega dela moral kdo trpeti škodo.

* **Potreba javnega kopališča v Zagorju.** Občinstvo se pritožuje, da Zagorje še sedaj nima kopališča, ki bi bilo iz zdravstvenih ozirov za prebivalstvo potrebno. Sedanji občinski zastop je nameraval že letos po možnosti to zadevo rešiti obenem z regulacijo Kotredešce. Oblastva pa niso potrdila proračuna in tako se načrt še ni izvedel.

* **Prireditve Udruženja vojnih invalidov v Celju.** Mestni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo priredil 30. t. m. ob 15. na Dečkovem trgu veliko vsakoletno javno tombolo, ki vsebuje krasne, nad 20.000 dinarjev vredne dobitke. Glede na dobrodelni namen te prireditve se naprošata celjska in okoliška javnost, da posegata po tombolskih tablicah, ki se dobe v predprodaji v vseh celjskih trafikah in pri raznašaleih. Vsaka srečka stane le 3 dinarje.

* **Čitalnica v Konjicah je sklenila na obnem zboru združitev.** To je bilo najstarejše slovensko društvo v Konjicah, ki je obstajalo od leta 1892. Med še živečimi ustanovitelji sta gg. dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah, in Martin Ogorevc, veleposestnik v Konjicah. Danes že obstoja več sorodnih društev z istim programom, kakor ga je imela Čitalnica. Zato baš se je sklenila zdru-

žitev, da se okrepi delovanje v sorodnih društvih in da se moči preveč ne cepijo. Društvena knjižnica, ki šteje več sto knjig, katerih se ljudstvo pridno poslužuje, se je izročila Sokolskemu društvu v Konjicah.

* **Postopek pri odpisu davka ob elementarni škodi.** Letošnje poletje so pogostoma neurja s točo. Ljudje so zbegani in pri prijavi škode često nepravilno postopajo. Zato opozarja veliko županstvo na nove predpise o odpisu davka ob elementarni škodi, ki so objavljeni v »Uradnem listu« z dne 18. decembra 1928., in sicer v uredbi o odpisu davka ob elementarni škodi. Najvažnejša določila te uredbe so: Osnovni davek poškodovane parcele se sme deloma odpisati, če je letina poškodovana nad četrtino. Škodo je treba prijaviti s točno označitvijo poškodovane parcele in navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele, najdalje v osmih dneh po nastali škodi. Prijave je nasloviti na pristojno katastrsko upravo (sedež geometra) brez takse. Če vloži občina prijavo, je treba navesti, kateri in koliki del okolice je oškodovan. V vsakem primeru mora navesti vložitelj prijave čas in vrsto elementarne nezgode ter prijavo podpisati. Katastrska uprava odredi ocenitev škode. Škodo ugotovi komisija, ki jo sestavljajo delegiran uradnik katastrske uprave kot predsednik in dva strokovna člana občine, ki ju določi vsako leto občinska uprava. Pristojuje župan, lahko prisostvuje tudi oškodovanec. Če se ugotovi, da se je vložila prijava škode nepravilno, mora plačati dotični vložitelj stroške delegiranega uradnika. Če se elementarna škoda dogodi neposredno pred žetvijo ali med žetvijo, naj občina sama vpričo 2 odbornikov ugotovi z zapisnikom začasno na licu mesta obseg škode, prizadete vsaki parceli. Ta zapisnik predloži občina katastrski upravi.

* **Delovno gibanje.** Pri Borzi dela v Ljubljani iščejo delo, in sicer moški: 11 hlapcev, 1 drvar, 1 rudarski poslovodja, 4 vrtnarji, 1 pečar, 1 žrebljar, 7 kovačev, 4 železostugarji-livarji, 2 kleparja, 1 brusilec orodja, 1 strojni tehnik, 11 strojnih ključavničarjev, 6 elektromehaničkov, 1 puškar, 2 urarja, 33 mizarjev, 2 kolarja, 2 žagarja, 1 pletar, 4 sedlarji, 2 usnarja, 3 strojarji, 3 tkalci, 1 predilec, 3 tapetniki, 16 krojačev, 38 čevljarjev, 1 čevljarski prirezovalc, 5 brivcev, 6 knjigovezov, 1 kartonažni delovodja, 2 mlinarja, 17 pekov, 5 mesarjev, 1 natakak, 9 tesarjev, 5 sli-

Sosed mu je porogljivo pomežiknil. «Jože, kar vem, vem samo jaz in samo zase. Nič te ne gram, ker te občudujem.»

«Molčite, ako veste», ga je poprosil.

«Ti pa taji, ako te bodo napeljevali. Svetega Janeza Nepomuka posnemaj, saj veš, kako pravi pesem:

«Sveti Janez pa molči,
prst na usta položi.»

«Ako bodo le drugi molčali», ga je skrbelo.

«Bodo, ker nihče ne ve. Ne misli, da bom jaz kaj znil. Judež Iškarjot je bil izdajalec, pa se je obesil.»

«Izvedelo se morda ne bo. toda iti pa le moram. Ničesar nisem dosegel.»

«Smiliš se mi, Jože, prstov ne bo več. Pomagati ne moreš, pa potrpi za pokoro. Greh ti bo izbrisan, ako boš voljno prenašal.»

«Boli me, grozno me boli. Oh, ko bi bil vedel!»

«Kajne, da te je nekdo zapeljal? Sam menda nisi prišel do takega dejanja.»

«Tomažek, ni vredno, da bi pravil.»

«Saj vem, čeprav ne poveš. Kar vesta dva, ve pol sveta. Glej, da boš stanoviten!»

«Boter, nehajva o tem, lepo vas prosim.»

«Kakor hočeš. Samo toliko, da boš vedel, kaj Tomažek vse izvoha.»

«Mudi se mi, boter. Zbogom za nekaj časa.»

«Jože, kam si se pa namenil?» ga je držal za roko.

«K teti na Strnišče. Naročila je, da moram priti.»

«Le Trdinke se okleni. Posestvo ima in denar na posojilu. Drugi so oddajali žito, a Trdinka ga je skrila pod podnice in meso od vsega prašiča. Pihaj ji na dušo, da te bo podprla.»

«Nekaj se bo že dobilo.» Jože jo je ubrisal po stezi med njivami proti Strnišču. Teta je stala na pragu; ko ga je zagledala, je milo zajokala.

«Teta, zakaj pa jokate?» jo je prijazno nagovoril.

«Smiliš se mi, ker odhajaš z ranjeno roko. Doma naj bi te pustili.»

«Prošnja je bila zavržena. Ne kaže drugo kakor oditi.»

«Pa ne na bojišče?» se je zgrozila.

«Najprej v bolnišnico in potem... Nič ne morem prerokovati.»

«Če kaj vem, boš prišel domov. Neža bo izmolila.»

«Mati se mi smilijo», se mu je užalilo. «Kar ne morejo se potolažiti.»

«Mir naj bo že skoro, mir!» je vzdihnila proti nebu. «Uboga mladina! Nič nima danes od mladosti!»

«Nekam težko mi je pri srcu, čeprav se tolažim, da ne pojdem na vojno. Ne vem, kaj to pomeni.»

«Jože, poguma ne smeš izgubiti. Ako bi te vse zapustilo, jaz te ne bom pozabila.»

Stisnila mu je v roko bankovec in pod pazduho prekaženo pleče za popotnico. Za slovo ga je poljubila in objela. «Zbogom, pa kmalu se vrni!» je klicala za njim, dokler ni izginil za ovinkom.

Urno jo je mahal po vasi, skrbelo ga je, da se je predolgo zamudil. «Oh, kako me peče in skeli», je spotoma pihal na rano. «Najbrž se mi je prisadilo.»

«Daj no meni polovico bolečine», ga je nagovorilo dekle, ki ga je srečalo na poti.

«Ivanka!» je osupnil. «Mimogrede sem se mislil oglasiti.»

«Bala sem se, da boš pozabil, pa sem ti prišla naproti. Gotovo ti je neprijetno, ker moraš oditi.

Kar strese me, ko se spomnim, kaj se ti je pripetilo.»

«Zdaj me več ne boli, tvoja navzočnost učinkuje kakor čudežno zdravilo.»

«Šališ se, Jože. O, ko bi ti mogla pomagati!»

«Saj pravim, da mi je odleglo. Našel sem čudodelni lek: kadar mi bo najhuje, se bom spomnil nate, pa bom ozdravljen.»

«Beži no, beži. Pa saj ti ne zamerim.»

«Samo nekaj me teži: Ivanka, ali me boš še marala — pohabljenca brez prstov?»

«Jože, kakšno čudno vprašanje. Saj nisi sam kriv tega, kar se je zgodilo. Tudi če bi izgubil roko ali nogo, če bi oglušil ali oslepel — moja ljubezen bi se ne ohladila.»

«Vidiš, take tolažbe potrebujem. Povsod me bo spremljala zavest, da sva združena po duhu, čeprav sva ločena po telesu. To me bo podpiralo in krepilo.»

«Molila bom za mir in zate, da se skoro povrneš. Privadila sva se drug drugemu, dolčas mi bo brez tebe.»

«Kadar se vrnem, bova udejevala načrte. Oče mi je obljubil kmetijo.»

«Kdo ve, kaj še pride. Tako tesno mi je pri srcu, kakor bi me hotelo zadušiti.»

«Bojišču se bom najbrž izognil. Rana se ne bo tako naglo zacelila.»

«Sam Bog naj te varuje. Ako greš z menoj, ti bom dala nekaj za spomin. Pojdi, nikar se ne obotavljaj!»

«Ivanka, ne morem, res nimam časa. Poslušaj, tovariši že pojo; dogovorjeni smo, da pojedemo skupaj na postajo.»

«Tedaj pa zbogom, Jože!» ga ni hotela več zadrževati.

«Na svidenje, Ivanka! Kadar ti bom pisal, mi moraš takoj odpisati.» (Dalie prih.)

karjev, 1 dimnikar, 6 zidarjev, 1 črkostavec, 4 pisarniški sluge, 9 pomožnih delavcev, 4 kurjači, 8 avtomehaničarjev, 17 trgovskih pomočnikov, 75 navadnih delavcev, 9 knjigovodij, 29 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulantna, 1 ekonom, 1 lesni strugar, 9 stavbnih ključavničarjev, 3 vodovodni inštalaterji in 7 vajencev; ženske: 10 pisarniških moči, 1 kontoristka, 6 prodajalk, 3 natakarice, 5 šivilj, 1 šivilja perila, 4 šivilje za slamnike, 1 modistka, 1 šteparica, 1 črkoslikarica, 1 tovarniških delavk, 36 dninaric, 4 kuharice, 1 sobarica, 39 služkinj, 6 postrežnic in 2 vajenki. — Delo je na razpolago, moškim: 11 hlapcem, 47 gozdarskim delavcem, 6 oglarjem, 2 kleparjema, 3 strojnimi ključavničarjem, 4 elektromonterjem, 4 lvarjem, 4 železostugarjem, 3 kovačem, 3 orodnimi ključavničarjem, 2 kolarjema, 14 mizarjem, 4 žagarjem, 1 gateristu, 1 sedlarju, 12 krojačem, 4 čevljarjem za splošno delo, 2 pekoma, 1 sladoledarju, 25 zidarjem, 25 zidarskim delavcem, 4 fasadnim zidarjem, 20 tesarjem, 10 pleškarjem in soboslikarjem, 1 mehaniku, 7 opekariskim delavcem, 30 navadnim delavcem in 19 vajencem; ženskam: 1 tamburirarici, 1 šivilji, 2 pletilkama, 1 kuharici, 2 služkinjama, 1 natakarici.

* Smrt ugledega ljubljanskega trgovca. Te dni je umrl nagle smrti ljubljanski trgovec g. Ivan Kostevc. Zadela ga je kap. Bil je v Ljubljani splošno znan in spoštovan. Njegovo društveno udejstvovanje je bilo izredno mnogostransko in zelo plodno. Sodeloval je nad 20 let v Gremiju trgovcev v Ljubljani, več let je bil njegov odbornik, dve leti načelnik ter toliko časa tudi podnačelnik. Od ustanovitve je bil v odboru Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo in eno volilno dobo tudi član Zbornice TOI. Dolgo let je bil odbornik Trgovskega društva «Merkur» in Trgovskega bolniškega društva. Vse te posle je vršil vneto in vestno. Bil je blag in požrtvovalen človek čistega naprednega naziranja, vnet za lepo in pošteno. Smrt ga je zatekla v 56. letu starosti. Blag mu spomin!

* Žetev v naši državi se bo začela začetkom julija. Kakor poročajo iz raznih krajev naše države, kaže žitna letina povsod zelo dobro. Vreme je izredno povoljno za posevke in je dovolj vlage kakor tudi toplote. Zlasti ugodno je stanje pšenice in ječmena, dočim se oves ponekod ocenjuje manj povoljno. Žetev se bo začela v začetku julija.

* Stanje nalezljivih bolezní v naši državi. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje taja tedenska poročila o stanju nalezljivih bolezní v naši državi. Po poročilu za čas od 1. do junija je bilo v naši državi v vseh 33 oblasteh med drugim 15 primerov legarja, noben smrten, 452 primerov škrlatinke, 29 smrtnih, 893 primerov ošpic, noben smrten, 116 difterije, 7 smrtnih, 9 primerov vnetja možganov, 1 smrten, 22 primerov tetanusa, 7 smrtnih.

* Žrtev Drave v Mariboru. Drava si je prejšnji četrtek izbrala v letošnji sezoni svojo prvo žrtev. Na desnem bregu v Mariboru se je kopalo več mladeničev. Nenadoma pa je izginil v valovih 16letni ključavničarski vajenec Josip Viher. Čeprav ni bil daleč od brega in so mu takoj, ko so opazili nevarnost, priskočili na pomoč tovariši, ga vendar niso mogli rešiti.

* Žrtev splašenih konj. Te dni so pokopali na Vačah pri Litiji 19letnega Josipa Nemca, ki se je ubil na hotiškem ovinku Posestnici Pavlihovali iz Hotiča se je splasil konj, ki je zdiral z vozom po cesti. Da se obvaruje pred nesrečo, je skočil Nemeč z drvečega voza, pri tem pa je tako nesrečno padel, da se je zaletel z glavo v občestno ograjo in si jo razbil. Pokojnik je bil zadnji potomec stare Globodolnikove kmetije.

* Mačka z živim modrasom v gobcu. V Kandiji stanuje v svoji hiši kolar g. Škedelj. Ko se je te dni nahajal s svojo ženo v stanovanju, je nenadoma opazil, da nese sosedova mačka med zobmi v sobo modrasa, ki je s svojim jezičkom strašno sikal. Mačka je držala modrasa par centimetrov od glave, tako da je ni mogel doseči. G. Škedelj je pograbil debelo batino, ločil modrasa od mačke in ga ubil.

* Prostovoljno gasilno društvo v Stražišču bo priredilo 29. t. m., na dan sv. Petra in Pavla, ve-

liko tombolo in veselico na Pantoh pred gasilnim domom. — Ako hočeš dobiti lepo spalno opravo, moško kolo, šivalni stroj, zaboj sladkorja, vrečo moke, 100 m platna, oveo z jagnjetom in nad 300 lepimi dobitkov, poskusi srečo in kupi pravočasno tablice, ki so samo po 3 Din. Za zabavo, dobro kapljico in jedila bo preskrbljeno. Vljudno vabi odbor.

* Samostan Pleterje pri Št. Jerneju na Dolenjskem ni naprodaj, kakor se splošno govori. Zaradi strogih predpisov kartuzijskega reda naši rojaki ne vstopajo v samostan, kakor se je morabit pričakovalo, vendar samostan ni brez slovenskega naraščaja. Posebno med lajki jih je več, med duhovništvom pa menda samo eden.

* Ponesrečena motociklista. Te dni se je peljal monter ljubljanske elektrarne Lado Vadnal skupno s svojo ženo Jerico na izlet proti Gorenjski. Ko je zavil mimo Cirmanove hišice v Vižmarjah, je istočasno privozil z nasprotne strani Magistrov avtobus. Vadnal se je sicer skušal avtobusu umakniti, toda bilo je že prepozno. Motocikel in avtobus sta trčila skupaj in karambol je bil tako silen, da se je motocikel zasukal in da sta žena in mož padla iz njega. Težko poškodovana sta obležala na tleh. Prenesli so ju takoj v bližnjo vežo, kjer jima je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Arh iz Vižmarjev, ki je bil pozvan na pomoč, kesneje pa so oba prepeljali v bolnico. Ženo, ki je bila težje poškodovana, je naložil na svoj avto dr. Šporn, ki je slučajno pripeljal mimo, moža je pa prepeljal v bolnico rešilni avto.

* Huda nesreča motociklista. Te dni se je pripetila huda nesreča v Hotederšici. Iz Ljubljane se je zjutraj odpeljal na motociklu mesarski pomočnik Josip Tavčar. V Hotederšici mu je privozil nasproti avtomobilist, kateremu se ni mogel izogniti, in se je z vso silo zaletel vanj. Z razbito glavo in zlomljeno desno nogo so ga prepeljali v bolnico.

* Smrtna nesreča pri delu. Delavec Fojkar je vozil te dni z dvovprežnim vozom po stari cesti proti Škofji Loki. Nasproti mu je prišel avtobus, zaradi česar se mu je splasila vprežena živina. Fojkar je padel pod voz in kmalu podlegel hudim poškodbam.

* Zopet treščil avto v vlak. Te dni je pripeljal po glavni ljubljanski cesti s Kranjskega proti Celju avtomobil, v katerem so sedele tri osebe. Avtomobil je vozil z zmerno brzino, nenadoma pa je opazil vodnik avtomobila, da prihaja iz Celja proti postaji Št. Peter v Savinjski dolini tovorni vlak. Voznik je takoj skušal zavreti avtomobil, a bilo je že prepozno. S precejšnjo močjo se je avtomobil zaletel v tovorni vagon in obstal na mestu na pol razbit. K sreči so ostali vsi potniki nepoškodovani, pač pa so prestali precej strahu. Ob istem času se je pripeljal mimo s svojim avtomobilom neki trgovec iz Savinjske doline, ki je do smrti prestrašene potnike odpeljal v Celje, dočim je razbiti avtomobil privlekel za seboj nekaj drugi osebni avtomobil. Ponesrečeni avto je last industrija g. inž. Remica iz Duplic pri Kamniku.

* Smrt 3letnega otroka v ognju. Te dni je nastal v Mišjem dolu v primskovski fari požar pri Alojziju Primožiču, po domače Kosmačarju. Ogenj sta zanetila sinčka, eden 5, drugi 3 leta star. Mlajši sinček ni mogel niti iz gorečega senika ter je zgorel.

* Poskus samomora Slovenke v Osijeku. V Osijeku je te dni 19 let stara Slovenka Filipina Štefančičeva skušala izvršiti samomor. Popila je dva decilitra karbolne kisline ter je bila v nevarnem stanju prepeljana v bolnico.

* Samomor Slovenca v Zagrebu. Te dni je v Zagrebu izvršil samomor mlad Slovenec Fran Ulčar, rojen l. 1905. v občini Homec pri Kamniku. V Zagrebu je bil nameščen pri tvrdki Zalet-Ekspres za likanje moških oblek. Neka priča je izpovedala, da je videla Ulčarja, kako je stal na železniški progi in kako se je vrgel na tir, ko se mu je približal vlak, ki je vozil iz Zagreba na Sušak. Kolesa so ga prerezala na dvoje tako, da je morala policijska komisija truplo šele sestaviti, a kljub temu dolgo ni bilo mogoče ugotoviti, kdo

je samomorilec. Popoldne pa je prišla v Ulčarjevo stanovanje služkinja Tonka Janova in vprašala vsa razburjena, kje je Ulčar. Ko so jo vprašali zakaj je tako razburjena, je odgovorila: «Boste že videli». Čim je izvedela, da so našli na železniški progi truplo neznanca, je takoj odšla v mrtvašnico, kjer je res spoznala nesrečnega Ulčarja. Zakaj je Ulčar izvršil samomor, se ne ve.

* Avtobus ga je usmrtil. V nedeljo je bila v vasi Pšata gasilska veselica, na kateri je bilo zelo živahno. Na veselico so poleg domačinov prispeli tudi številni okoličani. Med temi je bil tudi 30letni mizar France Cigler iz Most. France se je na veselici prav dobro zabaval in pozno zvečer se je vračal s Pšate domov. Siromak ni slutil, da gre naravnost v smrt. Na ovinku pri Hrastju se je v temi zaletel v nasproti prihajajoči Pečnikarjev avtobus. Pripeljal je s tako silo v avtobus, da je padel s kolesa in si razbil glavo. Težko poškodovanega so takoj prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je podlegel poškodbam. Pokojni Cigler je bil v Mostah splošno znan in priljubljen.

* Avtomobil povozil pešca. V nedeljo se je zgodila na najbolj prcmetnem cestnem križišču pred Stermeckijevo trgovino v Celju nesreča, ki bi lahko izostala, če bi vodnik avtomobila in povozenec bila nekoliko bolj previdna. Sredi ceste je stopal 45letni delavec Franc Ramšak iz Gaberja, uslužben v tovarni Westen. Nenadoma se je pripeljal za njim z avtomobilom inž. Franc C. iz Krmelja na Dolenjskem. Ker Ramšak ni slišal opozorila, se ni umaknil na hodnik. Sledila je nesreča, da je avtomobil podrl Ramšaka na tla in mu prizadejal lažje telesne poškodbe.

* Silno neurje s točo v Zagorju. V petek je nastala po soparici silna nevihta, med katero je neprenehoma treskalo in padala je debela toča. Toča, ki je padla skoro pol ure, je napravila ogromno škodo. Letina, ki je kazala dobro, je uničena. Ljudstvo je obupano, saj so uničeni skoro vsi poljski pridelki.

* Huda nesreča med delom. V petek zvečer je pomagala v Petrovčah pri Celju 29letna žena Angela Pavčičeva na kozolcu posestnika Strnada spravljati seno. Nenadoma je Pavčičevi spodletelo. Nesrečnica je padla s kozolca in si zlomila hrbtenico. Bila je takoj prepeljana v celjsko javno bolnico.

* Požar v Šaloveih (Prekmurje). Pišejo nam: V četrtek, 20. t. m. popoldne, je nastal požar na gospodarskem poslopju pri posestniku Josipu Holcu. Zaradi velike vročine, suše in vetrovnega vremena je zajel ogenj takoj tudi njegovo stanovansko poslopje, dalje gospodarsko poslopje in slamo sosedne Ane Županekove ter slamo Josipa Sukiča. Spritno vetra in tesno skupaj stoječih poslopij je bila zelo velika nevarnost, da pogori ves spodnji del vasi. Domače gasilno društvo je takoj došlo na kraj požara ter stopilo v akcijo. Zaradi velike vročine ognja in vetra je bilo reševalno in gasilno delo zelo težavno. Poleg domačih gasilcev sta bili v kratkih 20 minutah kljub nujnemu poljskemu delu pri gašenju tudi sosedni društvi «Hodoš» in «Krpilivnik». Le nagli in izdatni pomoči požrtvovalnih gasilcev se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil. Gospodarsko poslopje posestnika Holca je pogorelo do tal. Živina in čebelnjak sta rešena. Holcu je tudi pogorelo vse gospodarsko orodje, dve svinji in dve kozi. Vzrok ognja ni znan. Škoda je velika. Zavarovano ni bilo.

* Zaradi vročine zblaznel. V Washingtonu je policija prijela Italijana Salvatorja Capello, ki je zahteval od neke osebe aeroplan, češ, da se hoče odpeljati na luno. Izkazalo se je, da je siromak zblaznel zaradi vročine. Prepeljali so ga v blaznico.

* Samomor. V pobjesnem gozdu so našli obešenega 22letnega usnjarskega pomočnika Frana Hamra, doma iz Jablancev. Vzrok samomora ni znan.

* Nepreviden kolesar. Mimo Mihelčičeve trgovine v Zagorju je pridrvel neznan kolesar in povozil 9letno hčerko g. Juvančiča. Ko je opazil deklico na tleh, je zdiral naprej. Neznanega kolesarja zasledujejo orožniki.

* **Avtomobilska nesreča v Gorenjem Logatcu.** V Hotederšici se je v nedeljo vršila tombola in veselica gasilskega društva, ki je bila prav dobro obiskana. Poslovodja Maroli, ki je obenem šofer, je vozil znanca z avtom v Hotederšico na gasilsko veselico. Med Logatcem in Hotederšico je velik in precej opasen ovinek, kjer mora avtomobilist posvetiti vso svojo pozornost vozilu. Ko je ravno v večjem loku jemal ovinek, mu je nasproti privozil z večjo brzino motociklist s spremljevalcem. Avtomobil se je hotel ogniti karambolu na ta način, da je šofer skušal zavoziti na senošet. A prepozno. Motor je zadel ob sprednje kolo avtomobila s tako silo, da je sunek vrgel oba motorna vozača v loku na avtomobil. Andrej Tavčar je z vso močjo priletel v sprednjo varnostno šipo, jo razbil ter se težko poškodoval. Glavo je imel vso potolčeno. Pri padcu si je končno zlomil še desno nogo. Težke poškodbe je dobil tudi njegov spremljevalec Josip Meze.

* **Ovaduštvo.** Nedavno so crožniki aretirali Hermana Verliča iz Zepovcev pri Apačah na podlagi denunciacije. Državno sodišče v Beogradu, kateremu je mariborski sodnik po zaslišanju poslal spise, ni zadeve dalje preiskovalo, temveč je odredilo takojšen izpust osumljenca. Kcma j pa se je Vjerlič po 20dnevem preiskovalnem zaporu vrnil domov, ga je zopet nekdo denunciral in orožniki so na brzobjavno odredbo sreskega poglavarja v Ljutomeru te dni zopet na vse zgodaj izvršili pri Verliču, ko je še spal, ponovno preiskavo v navzočnosti župana. Preiskava pa je bila zopet brezuspešna in tokrat Verliča, ki je skromen poljski delavec, niso aretirali.

* **Hitro odkrita tatvina.** V petek je razsajalo nad Trbovljami strašno neurje. Ko je nevihta razsajala najhujše, je hotel to priliko izkoristiti v nepoštene namene delavec Hribar. Opazil je, da je v vratih Plevčakove mesarije ključ. Neopaženo ga je obrnil in smuknil v mesarijo. S sekiro je odprl predal in pobral ves denar, se izmuznil zopet iz mesarije, zaprl vrata za seboj in izginil. Ko je prišel pozneje g. Plevčak po opravkih v mesarijo, je videl, da je predal izprazen. Obvestil je o tem takoj orožnike. Med tem pa se je že javila neka žena, ki je videla Hribarja, ko je prišel iz mesnice. Orožniki so imeli takoj pravo sled in so poiskali Hribarja, ki je bil med tem časom že v gostilni Ameršek, kjer so ga aretirali. Pri njem so našli še 2000 Din.

* **Aretacija nevarnega tatu.** Te dni je bil v Zagorju aretirani od policije in sodišča na Sušaku že dolgo zasledovani 31letni Viktor Smolnikar. Mož se je zjutraj z avtomobilom pripeljal od postaje in je med vožnjo sopotnike povpraševal, kje je orožniška postaja. Orožnikov se je hotel očitno izogniti in je stopil k sedlarskemu mojstru g. Vodišku. Sopotniki pa so obvestili orožništvo o prihodu sumljivega človeka. Orožniki so našli Smolnikarja pri sedlarju g. Vodišku in ker so ga takoj spoznali iz zasledovanih spisov, so ga odvedli s seboj. Aretirani Smolnikar je pripovedoval, da je prišel z Celja in da je bil poprej dalje časa zaposlen na Golniku in v Savinjski dolini. Pri sebi je imel večjo vsoto denarja. Smolnikarjeve izpovedi so bile polne protislovja in tudi to se je izkazalo, da so njegove trditve o zaposlitvi neresnične. Orožniki so ga odpemili v ljubljanske sodnijske zapore. Smolnikar je zaradi tatvine predsedel že pet let ječe.

* **Ponesrečen sleparski načrt.** Na originalno sleparsko idejo sta prišla pred dnevi 28letni delavec Peter Ropret ter njegova 20 let starejša prijateljica Leopoldina Erženova, oba doma iz Srednje vasi v bližini Kranja in oba že znana tatova. V poslednjem času je prišla Leopoldina v hišo kovača Franceta Koširja na Jezerkem in mu ukradla 1000 Din gotovine. Takoj nato je poiskala svojega fanta in zamislila sta na podlagi raznih listin, žigosanih s štampljko okrajnega sodišča v Kranju drzen načrt. Erženova je zvedela, da je naložen po umrlem Antonu Kosmaču iz Amerike v Jadransko-podunavski banki v Ljubljani večja vsota v dolarjih, ki bi jo morala dedovati neka Marija Čarmanova. No, 22. t. m.

kmalu popoldne je stopil v prostore Jadransko-podunavske banke mlad človek, ki je pomolil službujočemu uradniku več listin od sodišča v Kranju in vprašal, ako lahko dvigne 30.000 dolarjev za Čarmanovo. Uradnik je takoj spoznal, da ima pred seboj sleparja, ki je skušal oslepariti banko za velikansko vsoto. Zaradi tega je namignil nekemu tovarišu, ki je skočil po stražnika. V prostorih banke se je kmalu pojavil mož postave, ki je sleparja pozval, naj mu sledi na policijo. Tamkaj so aretirane Petra Ropreta takoj zaslišali in ta je izpovedal, da mu je izročila listne Erženova, ki je prišla skupno z njim v Ljubljano. Erženova je pobegnila.

* **Prijet tat koles v Murski Soboti.** V sodne zapore v Murski Soboti so privedli 20letnega Josipa Belca, rodom iz Ljutomera. Dne 23. maja je izvršil Belec v soteski pri Zagorju napad na nekega mladeniča iz Konjščice. Napadalec je s kolesom odbrzel proti Savi, kjer je padel v roke orožniški patrulji. Od takrat se je nahajal mladenič v preiskavi v Litiji, kajti domnevali so, da ima fant še več grehov na vesti. Vprašan, čigavo je kolo, na katerem se je pripeljal v Zagorje, je trdil, da ga je kupil od nekega svojega znanca v Ljutomeru. Ta znanec pa nikdar ni imel kolesa. Končno je fant priznal, da je kolo ukradel v Murski Soboti. To se je zgodilo takole: Na Glavnem trgu v Murski Soboti je opazil Belec nekega dečka s kolesom. «Dečko, posodi mi kolo, da se popeljem do postaje. Se bom takoj vrnil», ga je nagovoril. Fantiček se je sprva branil, da ne dá kolesa, ker se mu mudi naprej; ko pa mu je plačal prijazni tujec 5 dinarjev za sladoleđ, mu je končno posodil kolo le za pet minut. Belec, seveda, ni bilo nazaj. Tatvina je bila prijavljena orožnikom, ki so po dolgem zasledovanju le iztaknili Belca, ki je sedel ta čas v zaporih litijskega sodišča. Belec je izučen ključavničar. Zato domnevajo, da je baš on tisti, ki se je zanimal zadnje čase za tuja kolesa. Najbrž je kradel za kako svojo tovarišijo, ki je potem v varnem zatišju prenavrejala ukradena kolesa in z njimi trgovala.

* **Dvojen umor v Mostah pri Ljubljani.** Predzadnje sredo zjutraj se je zgodil v Mostah pri Ljubljani strašen zločin. Neznani zločinec je napadel na njenem domu in tako nevarno ranil 60-letno posestnico Marijo Zöchbauerjevo, da je popoldne v bolnici umrla, ne da bi mogla razjasniti svojo zagonetno smrt. Sum je letel prvotno na pokojničnega življenjskega tovariša, mesarja Andreja Bitenca, katerega so ljudje zgodaj zjutraj še videli v družbi s Zöchbauerjevo, ki pa je potem izginil. Zvečer so ga našli ubitega. Grozen sum, ki se je pojavil proti njemu, je bil torej neupravičen in nesrečnik je sam postal žrtev groznega zločina. Našel ga je, 24letni hlapec France Plankar ko je zvečer pokladal konju krmo. Zdelo se mu je, da je v slami v kotu hleva nekaj zakopano. Sklonil se je in pobrskal po slami, naenkrat pa preplašen odskočil. Plankar je začel odgrinjati slamo. Iz kupa se je pokazala najprej noga v beli nogavici. Ko so slamo še bolj odstranili, so z grozo opazili mrtvo truplo, v katerem so spoznali Andreja Bitenca. Policija je podrobno preiskala hišo, in vso okolico, vendar pa se ni posrečilo najti kakršnokoli sled za zverinskim morilcem.

* **Človeško življenje** obstoji iz samih malih priložnosti, ki naj bodo kar najbolj ugodne. Vsaka poedina bo za Vas lepša, če se ne mučite. Za pranje vzemite torej SCHICHTov «RADION»!

ŽENSKI VESTNIK

LEPOTIČNE RASTLINE.

Med lepoticne rastline spadajo: lepoticno drevje, grmičje in cvetlice. Ze ime samo nam pove namen teh rastlin na vrtu, namreč da so vrtu v okras in da povzdigujejo njegovo sliko. Vsaka umna in napredna vrtnarica pa mora gledati na to, da je njen vrt kolikor mogoče pester, da ni pust in dolgočasen, a tudi da ima na vrtu vedno cvetje, ki ga na trgu lahko proda.

Zahtevajo pa tudi lepoticne rastline primerne nege, ne smemo jih zanemarjati in pustiti, da se v plevelu zaduše. Saditi jih treba smiselno, po načrtu in pa po okusu, sestavljene lepo v skupinah, da so užitek za oko in da bolje uspevajo in s tem zvišujejo vrtnarici dohodke z vrta.

Pri posajanju lepoticnega drevja in grmičja moramo pred vsem gledati na to, da ne bo delalo sence drugim rastlinam ali se pa medsebojno dušilo. Posaditi smemo takih rastlin samo toliko, kolikor imamo zanje res prostora na vrtu. Ko se lepoticno grmičje razrase, ga je treba vedno tudi primerno obrezavati.

Najbolj primeren prostor za lepoticno grmičje so koti pri ograjah ali pa gole stene poslopij. Na severni strani je tako grmičje najboljša zaščita drugim rastlinam. Najprimernejši čas za posajanje lepoticnega grmičja je jeseni in treba pri posajanju paziti, da je jama zadosti globoka, da zimski mraz ne zamori korenin.

VRTNICE.

Zdaj je tista lepa doba cvetočih vrtnic. Zato je umestno nekoliko besed o tem, kako je treba vrtnice rezati. Ne smemo jih rezati na kratko, ampak vedno le z dolgimi stebli. Domnevanje, da s kratkim rezanjem dosežemo več cvetja, je napačno, zakaj na novo se razvijajoči cveti zadobivajo vedno krajša stebila in nastavljajo manj cvetnih listov. Vrh cveta je sicer bujen, lističi spodaj pa redki in veli. To seveda ne velja za nekatere hitro rastoče vrste vrtnic, ki imajo cvetove itak kratkostebelne.

Vrtnice, ki jih gojimo v lončkih, moramo že z poletje po možnosti imeti na vrtu ali na odprtih oknih. Na vrtu jih pogreznemo do roba lončka v zemljo. In ni jih treba toliko zalivati kakor sicer, poganjke pa malo prirežemo.

Zelo dobro je za rast vrtnic, ako vrhno plast zemlje večkrat izmenjamo. Zemlja naj bo zmšana s svežim kravjim gnojem. Če je pa vrtnica pričela preveč odganjati in razvija malo cvetja, moramo ravnati z njo narobe: dajati ji puste negojne zemlje. S tem jo takorekoč prisilimo, da cvete.

KAKO SE UBRANIMO NADLEŽNE GOLAZNI NA VRTU.

Polže najlaže polovimo, ako položimo čez noč na gredice slamnate povezke. Pod njimi najdeš drugo jutro vse polno polžev.

Gliste preženemo z gredic, ako posujemo gredice s čreslovim prahom ali sajami.

Uši z vrtnic in drugih rastlin preženemo, ako večkrat škropimo s tobačnim ekstraktom, močno zredčenim z vodo.

Strigalice rado lezejo v votle kosti. Če položimo v kote vrta nekoliko volovskih kosti, ki so preostale od kuhe, jih najdemo zjutraj gotovo polne strigalic. Vržemo jih v vedro vode, da potonejo.

Za kuhinjo

Ocvrti možgani. Telečje možgane preplahni v mrzli vodi, poberi dol kože, nakar jih prekuhaj v slanem kropu. Kuhane daj na dežko, da se odtečejo. Ko se ohladijo, jih zreži na prst debele koščke, posoli in popopraj, nato povaljaj v moki, raztepenem jajcu in drobtinah in ocvrti na vroči masti, da so lepo rumeni. Iz masti jih pobiraj z zajemalko, da se ne razlomijo. Na mizo jih daj s solato.

Piščance v obari. Očiščenega piščanca razreži na kose in posoli. V kozi razgrej žlico masti in zarumeni v njej malo čebule. Nato polagaj vanjo piščanca, kos za kosom. Ko so kosi nekoliko popraženi, jih potresi z moko in še malo dalje praži, da se moka zarumeni. Nato prilij malo juhe ali vode, prideni limonine lupine, korenčka, peteršilja, vse drobno žrezano, vršiček majorana in malo dišave in po potrebi še malo osoli. Ko je piščanec mehak, ga še malo okisaj z limoninim sokom ali jesihom in daj na mizo s krompirjem ali rižem.

Praktični nasveti

Vrtnice eveto dlje časa, ako odščipnemo nekoliko popkov, dolet so še prav mladi. To dá drugemu popju več moči, da se razvije v močan in trajnejši cvet.

Za beluše (šparglje) je najboljši hlevski gnoj. Gnojiti jih je treba po trikrat. Še bolje bodo obrodili, če pomešamo med hlevski gnoj malo umetnega gnoja, kakor žveplenokisli kalij in žilski soliter.

Izvrstna prst za tople grede so krtine, ki jih nabereš po travnikih in pašnikih. Naredi pa to jeseni. Če je taka prst težka in mastna, jo treba nekoliko zmešati z mivko ali zelo drobnim peskom.

Sveže kolerabe že v zgodnji pomladi lahko pridelamo, ako posejemo kolerabe začetkom julija. Do jeseni dorastejo v majhne glavice, ki še niso za kuho. Zato jih, preden se začne mraz, privzdignemo iz zemlje z nekoliko prsti na koreninah in jih zagrebemo v kleti v pesek, tako da pokrijemo gomolje do srčnih lističev, druge pa porežemo. Pesek mora biti vedno zmerno vlažen. Tako dozori kolerabe čez zimo toliko, da so pomladi dobre za kuho.

Šipe v oknu napravimo neprozorne, ako jih namažemo s svetlim pivom, ki smo mu primešali precej soli, in sicer pest soli na čašo piva. Ta maža se da pozneje veliko lažje odstraniti s šipe, kakor pa če smo namazali šipo z oljnato barvo.

Škrob (štirko) moraš vedno zmešati le s potочно vodo, najbolje pa z deževnico, če hočeš imeti lepo poškrbljeno perilo. Navadna studenčnica je za škrob neuporabna.

Bramorje uničimo, ako pred zimo izkopljemo po vrtu nekaj jam in natresemo noter konjskega gnoja. Tam se čez zimo zberejo vsi bramorji in jih tako lahko pokončamo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Ljudska umetnost in pohištvo

Čim bolj se je človek izomikal, tem večjo potrebo po umetniških izdelkih je občutil. Stanovanje, ki si ga je zgradil prvotno le za to, da zadosti svojim telesnim potrebam, je začel lepšati z raznimi okraski. Hiša, ki bi ga varovala le pred mrazom in močo, mu ni bila več dovolj; zahotelo se mu je doma, ki bi ustrezal njegovi potrebi po lepem, ki bi odgovarjal njegovemu umetniškemu čutu.

Ljudska umetnost je tako stara, kakor je star človeški rod. Že na najstarejših sledovih človeške omike najdemo dokaze človekovega umetniškega hotenja. Divjak, ki se preživlja le z lovom, strelja na divji zveri z lokom, ki ga je umetniško okrasil. Kaj sledi iz tega? Umetnost, umetnostno hotenje in udejstvovanje je bistven del človekovega življa. To vidimo povsod in v vseh časih v tej ali oni obliki. Potreba po umetnosti se kaže v gradnji hiš, v izdelavi pohištva, orodja, v obleki, v pesmi, plesu itd. Osebe, ki so imele dar, ustvarjati umetnine, so bile že od nekdaj čislane kot tvorca vrednot, ki dvigajo človeka nad vsakdanjost in blažijo življenje v «dolini solz.»

Človek se je začel umetnostno udejstvovati najprej ob predmetih vsakdanje rabe, to je raznega orodja in orožja, dalje v gradnji hiš in izdelovanju pohištva. O pohištvu kot bistvenem dopolnilu stanovanja hočemo spregovoriti par besed, ko smo zadnjič navedli glavne podatke o razvoju stanovanja samega.

Vse, kar je rabil gospodar pri hiši, je prvotno sam izdeloval. Nekatere osebe pa so se odlikovale mimo drugih z večjo spretnostjo in boljšim okusom. Te so naprošali tudi drugi, da so jim izdelale predmete, kot na primer pohištvo. Tako so nastali domači umetniki, ki so delali za vso vas in so živeli le od takega dela.

Pohištvo so okraševali na najrazličnejše načine. Najstarejši in najpreprostejši je bil vrezni ali

vtisni način, pri katerem se les ne izreže, ampak z orodjem vtisne. Nato pride z različnimi zareznimi okraski okrašeno pohištvo. Podlaga takim okraskom so bili četverkotniki, mnogokotniki, trikotnik, dalje letnice, cvetlice, razne glave itd.

Poslikano pohištvo je iz novejšega časa, šele iz osemnajstega stoletja. Večkrat so pobarvali izrezane okraske, potem pa so začeli barvati cele ploskve. Vaški umetnik je dobival vzorce za svoje proizvode v cerkvi, tako na primer oltarne šopke, stebre in božje podobe.

Razen omenjenega načina okraševanja je bila v navadi tudi tako imenovana intarzija, pri kateri so izpolnili zareze s slamo, voskom in pozneje z lesom druge barve, kot je bil predmet sam.

Glavno kmečko pohištvo je obsegalo: mize, stole, klopi, skrinje, kadnije (mendirge), ure, kuhinjske omare, postelje in zibelke, kolovrate, možnarje, sklednike in žličnike.

Zelo važno pohištvo je bila vedno miza, navadno štirioglasta, iz javorjevega ali lipovega lesa. Miza ima miznico, kjer so shranjeni noži, vilice, večkrat tudi knjige. Noge so po večini stru-

žene ali pa štirioglate s posnetimi robovi ali izrezljane. Spodaj ima miza noge zvezane s podnožnikom ali lenartom.

Stoli in klopi so tudi po večini iz javorovega lesa. Naslanjala so okrašena z izrezi raznih oblik, kakor s srci, listi, črtami, pikami itd.

V starih časih so izdelovali posebno umetno skrinje za obleko in perilo, ki so bile navadno iz trdega, masivnega ali pa tudi furniranega lesa. Poznejše skrinje so iz mehkega lesa in pleskane. Stranice so okrašene z naslikanimi rožami, s podobami svetnikov, z okroglimi okraski itd. Tudi pocinjeno okovje pri skrinjah ima lepo izrezane oblike. Danes so prišle skrinje že skoro popolnoma iz mode, izpodrinile so jih omare.

V starih kmečkih hišah najdemo še lesene ure, ki so pa zelo redke. Po večini so z nihalom in utežmi ter vise prosto na steni ali pa so zaprte v stojalih. To stojalo je bilo včasih jako lepo in umetno izrezano.

Postelje, ki so iz mehkega ali trdega lesa, so zelo visoke, končnice pa so jim umetno izrezano ali poslikane z raznimi božjimi podobami.

„Naš zakon je srečen,“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj imam časa za svojega moža, tudi ko se pere perilo. Jed je vedno ob času gotova, ker RADION pere perilo sam.“

Varuje perilo!

Poleg postelje je večkrat lepo okrašena tudi zibelka.

Razen pravega pohištva najdemo prave umetnine zlasti pri kolovratih, ki so večkrat izdelani z velikim trudom in zares umetniško. Tudi preslica je bila mnogokrat mojstrsko delo vaškega umetnika in je bila običajno darilo, ki ga je poklonil fant dekletu. Za slovenske pokrajine je najbolj značilna gorenjska preslica. Te so stružene, bogato izrezljane in tudi poslikane v sivi, modri, rdeči ali zeleni barvi. Imamo preslice, ki se rožujejo navzgor v obliki stožca, in preslice s štirioglatimi stolpiči. Skoro še bogateje je okrašena ročica, s katero je pritrjena preslica na kolovrat.

V območju, kjer se je udejstvoval ljudski umetnik, so bile tudi razne kuhinjske priprave, kot so žlice, kuhalnice, možnarji, skleda, krožniki, skledniki, zličniki itd.

Tako je bilo nekoč splošno po kmetih, danes gine ljudska umetnost, kar pa moramo obžalovati. Te potrebščine, ki smo jih zgodaj navedli, se navadno danes kupujejo in izdelki stare ljudske umetnosti se bodo kmalu videli le po muzejih.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Novice iz Poljanske doline

Visok gost na posetu. — Trije požari od strel. — Dva samomora.

Kakor je že poročala »Domovina«, je došel letos na 14dnevni oddih v dolino zagrebški nadškof g. dr. Bauer. Visokj gospod je bil letos gost dvorne dame gospe Tavčarjeve na Visokem. S seboj je imel kot tajnika kanonika g. dr. Slamiča, katerega oče je bil Slovenec, a mati Hrvatica.

Gospoda nadškof in kanonik sta vsak dan brala mašo v grobnici našega rojaka pokojnega dr. Tavčarja, ki je bila spremenjena v kapelo z mašnim oltarjem. Visoki gospod se je gibal med nami brez vsakih ceremonij. Dolina mu je silno ugajala. Obiskal je tudi Žiri, kjer si je ogledal novo cerkev. Počutil se je prav srečnega v naši tihi dolini daleč od mestnega šuma. Navadno je vsak dan nekaj ur lovil ribe. Ujel je celo velikega sulca, težkega šest in pol kile. Tudi svoj god, sv. Antona, je tu praznoval ter dobil ob tej priliki brezštevilno brzojavnih čestitk. Tudi tukajšnja šolska mladina se mu je ob tej priliki poklonila s čestitko in mu poklonila šopek cvetja. V nedeljo 3. t. m. po opravljeni božji službi zjutraj je visoki gospod zapustil našo dolino.

V teku enega tedna smo imeli v dolini dve nevihti z močnim treskanjem. V noči na nedeljo 16. t. m. je med nevihto okrog ene ure treščilo v hlev Antona Ruparja v Bukovem vrhu. Strela hleva sicer ni užgala, a ubila je enega vola in dve teleti ter razsula napajalno cementno korito. Isto noč je treščilo tudi v hlev Janeza Dolenca, po domače Anžona, v Lomeh proti Javorjem. Tu je strela napravila le nekaj škode na strehi in na eni steni hleva.

V petek 21. t. m., ko so ljudje komaj prisedli h kosilu, je okrog pol ene ure nastala nevihta z debelo točo. Naenkrat je treščilo v kozolec posestnika Kalana nad Hotovljem proti Vinharjem. Kozolec, ki je bil s slamo krit, obložen s krmo ter je bilo v njem shranjeno mnogo suhega čresla (lubja) in desk, je pogorel do tal. Gospodar tega posestva je umrl pred poldrugim mesecem in prav prejšnji dan je bila sodna cenitev. Gasilci iz Poljan so se takoj podali z mački na pogorišče. Brizgalne tu ni mogoče uporabiti, ker ni vode pri rokah. Le z veliko težavo so razvlekli in pogasili pogorišče. Razmeroma k škodi znaša zavarovalnina le malo.

Pa še ni bilo miru. Ponoči istega dne je še enkrat treščilo, in sicer v majhno leseno kočvo v Vinharjih. Koča je pogorela do tal. K sreči je bilo poslopje brez stanovalcev.

Beseda samomor je pri nas malo znana. Kakor pa kaže, se je ta bolezen zanesla tudi k nam. V teku treh tednov smo imeli kar dva samomora. Pred tremi tedni se je obesil v Brobovnicah proti

Lučnam 25letni kmetijski fant Jakob Cankar, po domače Blažkov, zaradi dekleta, ki je imelo svojo hišico. V popravilo te hišice je fant vložil svoje prihranke. Sestra dekleta ga je pa vedno zbadala, zmerjala in odganjala od hiše. To je fanta tako razžalostilo, da je vzel v hiši vrv in se obesil v bližnjem gozdu. Njegov pes je opetovano priteknel lajajoč iz gozda, kar je opozorilo ljudi, da so šli gledat v gozd in tam našli obešenca že mrtvega.

Prejšnji ponedeljek 17. t. m. si je pa na Trati prerezal vrat z britvijo Jakob Kos, ki je izdeloval cementno strešno opeko. Ko je popoldne prišel njegov 11letni sin okrog četrte ure iz šole domov, je našel očeta za vratmi v mlaki krvi in sobo s krvjo oškropljeno. Na njegovo klicanje so prihiteli sosede. Poklican je bil takoj zdravnik dr. Gregorčič, ki pa ni mogel več pomagati, ker je bil samomorilec, ki si je prerezal glavne žile, že mrtev. Kakor se sodi, je stopil samomorilec pred ogledalo, da si je dobro zastavil britev, ker je ta ležala pod ogledalom. Pokojnik je bil močno vdan alkoholu. Že prej je večkrat pravil drugim, da bo napravil konec vsemu, na kar ljudje niso polagali važnosti. No, njegove besede so se izpolnile. V nekakj duševni zmedenosti, drugače si ne moremo misliti, je siromak to napoved res izvršil.

Praprečanovo pismo

Nevihta s točo in strelo. — Prenovljena naša farna brdska cerkev. — »Domovino« še vedno preganjajo.

Lukovica, junija.

Zjutraj 21. t. m. so se nad našo okolico podili sivi oblaki in od časa do časa se je čulo votlo grmenje, ki je postajalo vedno glasneje in pogostejše. Okrog poldneva pa se je nebo nad našo okolico čisto stemnilo. Že pred 13. uro je začela padati debela toča; padala je skoro deset minut in občutno poškodovala posevke kakor tudi sadno drevje. Najhuje so prizadeti lukovski in spodajkoseški občani. Tudi treščilo je parkrat. Med drugimi je udarila strela tudi v Mačkovo hišo v Gradšču; šla je skozi zid pri oknu v hišno sobo, kjer so bili domači. Ubilo ni k sreči nikogar.

Našo farno brdsko cerkev so sedaj prenovili od zunaj in prekrili. Vsi bližnji in daljni okoličani splošno govorijo: »Srečni ste vi, ki imate takega gospoda župnika!« Naš župnik g. Matija Slak, sošolec in prijatelj pokojnega dr. J. Ev. Kreka, je splošno priljubljen. Iz srca želimo našemu priljubljenemu g. župniku še mnogo in srečnih let med nami!

V Palovčah sprejema ondotni gosp. župnik A. Knal pošto iz Kamnika in jo razdaja. Pri tem ne pusti pri miru tistih, ki imajo razen »Slovenca« in »Domoljuba« še kak drug časopis. Ravno pred kratkim se mi je pritožila neka ženska, katere mož je imel »Domovino«, da si je ne upa več imeti samo zaradi župnika. Gospod župnik, ali Vam niso znane besede: »Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvana!«

ZANIMIVOSTI

× **Kakšen bo človek v letu 4000.** Ena najbolj razširjenih ameriških znanstvenih revij priobčuje zanimivo prerokovanje profesorja Hrdličke o bodočem človeku. Dr. Hrdlička trdi, da bodo čez 2000 let moški lepi kakor grški bog Apolon. Imeli bodo krasne postave, zelo lepe roke, dolge noge in sploh vse, kar se zahteva od lepega moškega. Človeštvo se po njegovem mnenju neprestano razvija in rapidly napreduje od časa, ko se je človek pojavil na zemlji. To je bilo približno pred 300.000 leti. Po mnenju dr. Hrdličke bo imel bodočji človek zelo visoko čelo, krasen, ozek nos in močno naprej štrlečo spodnjo čeljust. Lobanja se zoži, obraz bo zelo lep, ker bo zrcalo kremenitega značaja in velikega razuma. Možgani bodočega človeka bodo znatno večji. Pač pa bo imel bodočji človek redke lase in plešastih glav bo vedno več. Usoda las in brk je sploh zelo negotova. Telo, v

mladosti zelo vitko, bo v primeri s telesom človeka naše dobe močno izpremenjeno, posebno noge in roke. Roke bodo krajše, noge pa daljše. Dlan in stopalo bo znatno manjše. Prsti na rokah in nogah bodo ozki, peti prst na nogi bo skoro okrnjen. Bodoči moški bo znatno večje postave, nego je sedanjí. Tudi v notranjosti človeškega telesa bodo nastale izpremembe. Želodec bo znatno manjši, ker bo človek užival lahko prebavljive jedi. Utripanje srca bo hitrejše, ker bo organizem krepkejše deloval. V primeri s človekom naše dobe bo človek leta 4000. nekako nadnaravno bitje visoke bistroumnosti. Vse te dobrine bo pa moral bodoči človek drago plačati. Živel bo sicer dolgo, toda podvržen bo raznim boleznim. Največ preglavic mu bo delala prehrana. Sladkorne in kožne bolezni se bodo množile tako kakor duševne. Bodoči človek bo zelo nervozen in spal bo malo. Posebno razširjen bo rak, ki bo zahteval vedno več žrtev, dokler ga medicina ne bo zatrla. Druga nevarnost bo pretila bodočemu človeštvu v obliki nazadovanja porodov.

× **Vremenska katastrofa na Češkem.** Te dni je divjalo nad Rousínovmi na Češkem strahovito neurje z nalivom in točo. Utrgal se je oblak in v desetih minutah je voda zalila mnogo hiš. Dva veletoka vode, ki sta se stekla v mesto, sta povzročila grozno opustošenje. Najbolj je trpel veliki parni mlin, ki ga je voda tako izpodjedla, da se je deloma porušil in da so uslužbenci komaj ušli smrti. Drugi tok je razdejal veliko žago in odnesel ves les. Od žage je udrla voda proti sokolskemu domu, kjer je porušila debelo steno in navalila z vso silo na tovarno pohištva, v kateri je zalila vse delavnice. Tudi na polju je neurje strahovito pustošilo. Vse žito je pokončano, seno odplavljeno, vsi mostovi porušeni, ceste razruvane. Prebivalstvo prizadetega mesta že od leta 1853. ne pomni take katastrofe. V Olšanih se je čul iz ljudske šole krik in vik prestrašenih otrok. Gasilci so morali odnašati otroke v prvo nadstropje. Malo prej je divjalo neurje med Gruni in Podolanko. Med silnim grmenjem in treskanjem se je vtila strahovita ploha s točo, ki je ležala še tri ure po neurju v obliki več centimetrov debele ledene skorje. Vsi potoki so se izpremenili v hudournike, podirali in odnašali so mostove, debela drevesa in živino. Ceste in pota so na nekaterih krajih tako razruvana, da je ustavljen ves promet. Neurje bi bilo zahtevalo tudi človeške žrtve, da ni telefonska poročevalska služba tako dobro funkcionirala, da je bilo prebivalstvo ogroženih hiš pravočasno obveščeno o nevarnosti.

× **Smrt stoletnega očeta.** V Mosulu je umrl 120letni Musliman, ki je bil do zadnjega telesno čvrst. Ostavil je štiri žene in nad sto otrok. Še pred letom dni je mož hodil po hiši in nadziral gospodarstvo. Pred desetimi leti se mu je rodil zadnji potomec moškega spola.

× **Velike poplave v Indiji.** Po veliki suši so se pričeli v Indiji veliki nalivi, zaradi česar je mnogo indijskih rek prestopilo bregove. Posebno sta narastla Indus in Ganges, ki sta poplavila cele pokrajine. V valovih je utonilo nad 1500 oseb, brez strehe pa jih je nad 60.000. Ki niso rešili drugega kakor gola življenja. Škoda je ogromna, ker so poplave odnesle celo vrsto mostov, razrušile nebroj manjših naselbin na bregovih rek in vtopile na tisoče glav živine.

× **Avstralci postavljajo radio v pragozd.** Avstralska vlada se je odločila, da postavi radio v pragozdove. V težko dostopnih pragozdih Avstralije delujejo razne znanstvene ekspedicije, tu obratujejo razni rudniki in žage, oddaljene na stotine kilometrov od vsake človeške naselbine. Če je v teh krajih kakšen človek obolet, mu ni bilo pomoči od nikoder. Sedaj pa bo razdelila vlada večje število sprejemnih in oddajnih aparatov, s katerimi bo mogoče v sili pozvati tudi zdravnika iz bližnje večje naselbine. Zdravnikom ne bo treba osebno do bolnikov, temveč jim bodo dajali svoje nasvete istotako po radiu.

× **Pravcati sodni dan na Novi Zelandiji ob Avstraliji.** Kakor smo že zadnjič pisali, je bil v severnem delu Nove Zelandije strašen potres. Potresni

Sezite po bogastvu

ki Vam ga nudi, kakor vsakemu državljanu, država s svojo državno razredno loterijo. Srečke te loterije so pravi kažipot k blagostanju. Tisoči so bili po tej loteriji rešeni revščine in pomanjkanja. Pomnite, da mora biti vsaka druga srečka izžrebana.

Naročite srečke takoj pri

Zadružni hranilnici, r. z. z o. z. v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 19.

I. žrebanje se bo vršilo že dne 8. julija 1929.

Izrežite in izpolnite to naročilnico ter jo pošljite takoj v kuverti Zadružni hranilnici.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. Ljubljana
Sv. Petra c. 19.

Pošljite mi takoj položnico za

..... celih	srečk po Din	100—
..... polovičnih	" " "	50—
..... četrtinskih	" " "	25—

XVIII. kola državne razredne loterije.

Natančen naslov:

.....

.....

.....

sunki pa se nadaljujejo in se nahaja zemlja površina v stalnem gibanju. Tako so samo v soboto zaznamovali 214 znatnejših potresnih sunkov. Zaradi neprestanih potresov se je polastila ljudstva velika panika, ki narašča od dne do dne. V posameznih mesih, ki še niso docela porušena od dosedanjih potresnih sunkov, se neprestano rušijo preostale stavbe. Ljudje se sploh ne upajo več prebivati v hišah in so se utaborili na prostem. V bližini Christchurcha je pri sobotnem opoldanskem najmočnejšem sunku povsem izginila neka gora s površja, ker se je popolnoma porušila in zasula s svojim skalovjem obstranske doline. Tudi pri težko prizadetem mestu Murchisonu, kjer ni ostala niti ena hiša cela, se je zemlja površina povsem izpremenila, tako da so se dvignile na mnogih mestih gore, kjer so bile prej doline, dočim je nastala na drugi strani zopet cela vrsta novih dolin. V tej pokrajini je pričelo bljuvati tudi nad 20 vrhcev, ki mečejo proti nebu do 60 m visoke stolpe vroče vode in pare. Na mnogih krajih je počila zemlja površina ter so zazijali globoki prepadi. V tej pokrajini je prebivalstvo, kolikor ga je še preostalo, najstrašnejše prizadeto, ker je povsem odrezano od ostalega sveta. Vsi poizkusi reševalnih ekspedicijskih novozelandske vlade v osrčje te pokrajine so se izjalovili, ker so porušeni vsi mostovi. Edino zvezo se je posrečilo vpostaviti z letali, ki dovažajo v nesrečno pokrajino zdravila in člane pomožnih ekspedicijskih Rdečega križa. Prebivalstvu v tej pokrajini grozi lakota, ker so vse zaloge živil uničene.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tolažba.

Janezek neutolažljivo joče, ker ga je mamica nabila. Njegova sestra, ki se ji tepeni bratec smili, se mu približa in ga tolaži:

«Ne joči, Janezek, ko bova midva velika, bova tudi midva najine otroke lahko tepla.»

Na trgu.

Gospodinja: «Koliko stane ta kokoš.»

Ženica: «Dvajset dinarjev.»

Gospodinja: «Dajte mi jo za petnajst.»

Ženica: «Tisto pa že ne! Če že ne gre drugače, za šestdeset kron vam jo pa dam...»

Fant bo dober.

Oče: «Kako ste zadovoljni z mojim fantom?»

Mojster: «Bo že! Lagati in krasti že zna; ko se še delati navadi, bo še »jejt« človek...»

Dober nasvet.

Matevž: «Kaj naj storim, ker mi leva noga ne prestando spi?»

Luka: «Priveži si budiljko nanjo!»

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Hlude, hrastove

166

od 20 cm naprej, kupi vsako množino parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, za gorenj. kolodvorom.

Pozor, čevljarji!

Zasebni tečaj za gg. čevljarje se vrši v mesecu juliju in avgustu. Poučevalo se bo pri krojevanje vzorcev in izdelovanje gornjih delov, praktično lepljenje čevljev, galoš ter gumijastih izdelkov itd. po novi metodi Ekham in Ago. Pojasnila daje Josip Steinman, Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

137

Boljše kmečko dekle.

19 let staro, zmožno slovensčine, in nemščine, išče službo pri manjši in boljši družini kot varuhinja otrok.

279a

Kupim

kune, stare in mlade, žive. Ivan Šmalc, veletrgovina, Novo mesto.

Služkinja.

vajena kmečkega dela, se sprejme takoj na deželi; plača po dogovoru. Ponudbe pod značko «Služkinja 28» na oglasni oddelek «Domovine».

273

Slabi verniki.

V Zabji dolini je bila udomačena razvada, da je mladina postajala med cerkvenim opravilom zunaj cerkve. To je domačega župnika seveda silno togotilo.

Neko nedeljo se je med popoldanskim opravilom vtila huda ploha in gruča vaščanov, ki se je razgovarjala ob cerkvenim zidu, je skokoma udrila v cerkev.

Župnik na prižnici je sredi pridige umolknil, se obrnil ves razjarjen proti vratom in dejal: «Sedaj pa prihajajo tisti, ki imajo cerkev za marelo!»

Beračev god.

Berač: «Draga gospa, ali bi mi hoteli dati malo likerja?»

Gospodinja: «Če sta lačni, bo pač dober tudi navaden kruh.»

Berač: «Že res, ali jaz imam danes svoj god...»

Vse po barvi las.

«Kaj na oblečemo za veselico?» je v skrbelih vpraševala mati.

«Vsak naj se obleče po barvi svojih las!» je menila Anica.

«Zora naj se obleče v obleko kostanjaste barve, jaz v zlatordečo, mama v sivo...»

«Za božjo voljo,» je vzkliknil plešasti oče: «potem bom moral iti jaz gol na veselico...»

Novorojenček.

Mihec je bil zelo presenečen, ko je zvedel, da njegov novorojeni bratec še nima imena. Zato vpraša očeta: «Očka, kako pa prav za prav veš, da spada fantek k naši rodbini, ker še nima nikakega imena?»

Bratčev dinar je izgubila.

Stiže: «Kaj si tako žalostna, Zorica.»

Zorica: «V žepu sem imela dva dinarja, svojega in Brankovega. Sedaj sem pa Brankovega izgubila...»

V vlaku.

«Sprevodnik me je že tako gledal, kakor da ne bi bil plačal voznega listka.»

«Kaj si pa ti storil?»

«Jaz? Gledal sem ga, kakor da bi bil vozni listek že plačal...»

Malo posestvo

272

ob okrajni cesti proda Kmetič, Sp. Duplek, p. Vurberg.

Več dobrih zidarjev

za stalno delo sprejme takoj gradbeno podjetje Marko Štuhec v Ormožu.

271

Vajenca

za pekovsko obrt z oskrbo v hiši sprejme takoj Hela Švigelj, Borovnica.

275

Cisti obraz

in pomlajuje: Vaša koža postane mladeniško sveža in bela kot cvet. Ogrci, mozolji, gube, pege, rdeč nos, brazgotine solne pege, rumene in rjave pege, pege vseh vrst, izginejo takoj in zanesljivo z uporabo lepotilne kreme «EROS». «Eros» služi v dosegu in ohranitev lepote obraza, vratu in rok. Ohranja lepoto do najvišje starosti pod jamstvom. Zdravniško priporočeno. — Dolgujem Vam veliko hvaležnost. Dosegla sem vidno olepšanje obraza v 24 urah! piše gospa dr. M. Glänzend. Sija no preizkušeno pri damah in gospodih vsake starosti. Cena 16 Din. 3 lončki 34 Din. 6 lončkov 55 Din.

Pred uporabo

Po uporabi

Dr. Nikol Kemény, Košice, poštni predal 12/L 29, CSR.

274

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinjšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

JOSIP JUG, Ljubljana
Gajeva ul. ca šte. 2

Izvršuje slikarski in plesarski obrt zelo solidno in po nizkih cenah. Sprejema tudi naročila z dežele in pleskanje železnih mostov. Cenjenemu občinstvu se priporoča.

Kupujem

po najvišjih cenah in v vsaki množini ter plačujem takoj: arniko, bezgovo in lipovo cvetje, podleskovo seme, šmarnična peresa in vsa druga zdravilna zelišča v suhem stanju. 267

R. Luckmann, Ljubljana, Ahacljeva c. 10.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
DEŽNIKI

NA MALO NA VELIKO
Ustanovljeno 1839 Telefon 2282

Tvornica konjaka in likerjev
VELEŽGANJARNA

Viktor Meden
LJUBLJANA, Celovška cesta 10
dobavlja po ceni najboljše: likerje, konjak, rum, slivovko, brinjevec, troplnovec, vino, vermut, malinovec. 278

Kupuje sadje in druge sirovine za žganjekuho.

Zahtevajte brezplačni **CENIK** s 1000 slikami

Roskopf ura 49 Din.

Ura na sidro (ankorica) nekoliko boljše izvršitve z 3 letnim jamstvom 65 Din.

Ista original patent preciz. Roskopf ura na sidro, pravi nikelj, kolesje nepristopno prahu tekoče vse v rubinih, posebno točna, 5 letno jamstvo

98 Din.

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budilka 64 Din

z 2 zvoncema in 3 let. jamstvom

69 Din.

R. Kiffmann, Maribor št. 43/b specialist samo za boljše ure. 241

Veliki **cenik** ilustrirani

dobite zastoj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorgar, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 95 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

Slovenska žena in dekle!

Poslužuj se za poletje
dečvinega narodnega vzorca

270

nageljna, roženkravta, rožmarina

Brusilne plošče

za vodne žage, orodje kakor tudi razne ročne drsalce za brušenje teraca in betona prodaja najceneje

FELIX TOMAN

Ljubljana, Resljeva cesta šte. 30.

Neprijeten duh ust

je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobilo krasen sijal slonovine. posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih straneh. Guili ostanki jedi med zobmi. ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo, ki stane 8 Din. Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mekhe ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta glas kot tiskovino (omot ne zalepiti) in dobili boste brezplačno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornica Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor 55.

Prima gonilna jermena
in vse mlinsko-tehnične potrebščine vedno v zalogi pri tvrdki CADEZ & BRCAR, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 127

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odelitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevila zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopta in zakovanju, pri prisču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napananju goved in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, soinarici, nevarnosti zadusitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopan u s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

Francoska linija * French Line

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE.

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki. **HAYRE-NEW-YORK** samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko, Argentinijo, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeauxa in Marseillea:

Cie. Chargeurs-Réunis, Sud Atlantique, Transports-Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

